

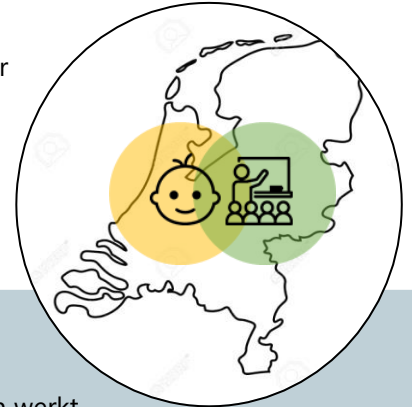
Samenwerking in beeld 2

Basisscholen, kinderopvang en kindcentra:
de stand van het land 2019

Michiel van der Grinten, Marleen Kieft, Debbie Kooij,
Marjolein Bomhof en Esther van den Berg

De stand van het land 2019

Na een eerste meting in 2016¹ heeft Oberon nu opnieuw landelijk onderzoek gedaan naar de samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang. In totaal hebben bijna 1600² respondenten van basisscholen, kinderopvangorganisaties, schoolbesturen en bestuurders kinderopvang aan het onderzoek mee gedaan. In deze factsheet presenteren we de belangrijkste bevindingen.

Samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang is de standaard

- Vrijwel alle basisscholen werken samen met de kinderopvang. De helft van de scholen werkt 1-op-1 samen met één kinderopvangorganisatie, de andere helft met twee of meer.
- De meerderheid van de schoolbesturen (80%) en de bestuurders kinderopvang (86%) is ook op bestuurlijk niveau de samenwerking aangegaan.

Samenwerking versterkt

Vergeleken met 2016 zijn onderwijs en kinderopvang intensiever gaan samenwerken

- Verschuiving van start- en opbouwfase naar consolidatiefase
- Visie en doelen zijn vaker op elkaar afgestemd
- Toename interactie tussen professionals van verschillende disciplines
- Afspraken over samenwerking vaker juridisch vastgelegd

De top 3 gezamenlijke doelen

van ■ basisscholen en ■ kinderopvangorganisaties:

Doel	Basisscholen (%)	Kinderopvangorganisaties (%)
1. Een plek bieden waar kinderen hun talenten kunnen ontwikkelen	63%	79%
2. Voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden	51%	59%
3. Betere zorg voor kinderen met extra ondersteuningsbehoefte	45%	56%

Kenmerken van samenwerking in de praktijk

Kinderopvang en onderwijs

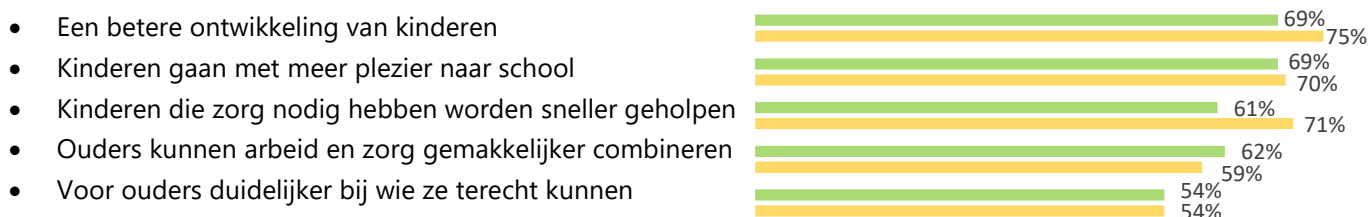
- Realiseren samen doorgaande ontwikkelingslijnen voor kinderen van 0-12 jaar
- Zorgen voor soepele overgangen en warme overdracht
- Maken gebruik van elkaars expertise
- Hebben structureel contact op de werkvloer
- Overleggen regelmatig op directie- en bestuursniveau
- Zitten vaak samen onder één dak

¹ Meting 2016 in opdracht van de ministeries van OCW en SZW. Meting 2019 in opdracht van Het Kinderopvangfonds.

² Dat is ruim voldoende om een landelijk representatief beeld te schetsen.

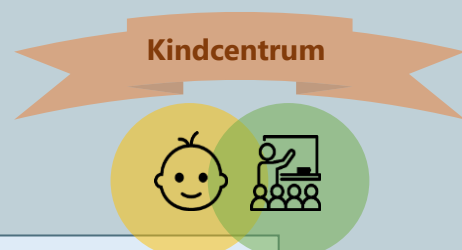
De meerwaarde van samenwerking

■ Basisscholen en ■ kinderopvangorganisaties zien de volgende opbrengsten:

Kindcentra in opkomst

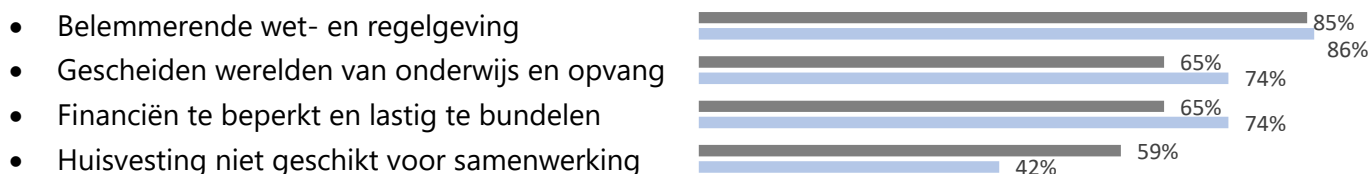
Steeds meer samenwerkende basisscholen (24%) en kinderopvangorganisaties (26%) profileren zich als kindcentrum en treden onder die noemer naar buiten. Dat is meer dan alleen een bordje ophangen. Kindcentra onderscheiden zich in positieve zin van anderen.

- ➔ Ze zijn meer tevreden over de samenwerking en zien meer resultaat
- ➔ Hebben vaker een gezamenlijk vastgestelde visie op leren en ontwikkelen
- ➔ Leerkrachten, pedagogisch medewerkers en anderen werken vaker samen in één team
- ➔ Er is vaker sprake van structurele doorlopende ontwikkelingslijnen en integrale arrangementen voor onderwijs en opvang

Tevredenheid & knelpunten

Scholen en kinderopvangorganisaties zijn redelijk tevreden over hoe het gaat. Voor hun bestuurders ligt dat anders. ■ Schoolbesturen en ■ bestuurders kinderopvang blijven dezelfde knelpunten ervaren die ook uit eerder onderzoek naar voren kwamen:

Toekomstplannen

➔ Stoppen is geen optie

Alle partijen willen met de samenwerking door. De meeste scholen en kinderopvangorganisaties en hun bestuurders willen daarbij inzetten op versterking van de relatie met de huidige partner(s).

➔ Uitbreiden met zorg

Degenen die plannen hebben om de samenwerking uit te bouwen met meer partijen denken daarbij in de eerste plaats aan samenwerking met zorg. Zij streven naar een sterkere verbinding met jeugdhulp en zorgaanbieders.

➔ Naar een nieuwe entiteit

Op de lange termijn wil bijna de helft van de bestuurders toewerken naar een integrale organisatie voor onderwijs en kinderopvang, bijvoorbeeld in de vorm van een kindcentrum.

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	5
2	De respondenten.....	7
3	Facts & figures.....	9
4	De meerwaarde van de samenwerking.....	19
5	De intensiteit van de samenwerking.....	23
6	Partnerschap met zorg.....	29
7	Tevredenheid en toekomstplannen.....	31
8	De ontwikkelingen tussen 2016 en 2019.....	37
9	Conclusies.....	39
Bijlage 1	Onderzoekstechnische verantwoording.....	43
Bijlage 2	Tabellenrapport.....	49

1 Inleiding

De Nederlandse pedagogische infrastructuur voor kinderen van 0-12 jaar is al ruim twee decennia in beweging. Basisscholen en kinderopvangorganisaties zoeken elkaar op om de samenwerking aan te gaan, te versterken of verder uit te bouwen met nieuwe partners. Onderzoeksbureau Oberon heeft opnieuw landelijk onderzoek gedaan naar de samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang. Het onderzoek is een vervolg op het eerste landelijke onderzoek in 2016 in opdracht van OCW en SZW en is dit keer gefaciliteerd door het Kinderopvangfonds. In dit rapport presenteren we de uitkomsten van het onderzoek en schetsen we een representatief beeld van de stand van het land anno 2019 en van de trends die in deze samenwerking zichtbaar worden.¹

Context

De samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang komt niet uit de lucht vallen. Medio jaren '90 is men onder de noemer *brede school* samen aan de slag gegaan om kinderen gezamenlijk meer kansen te kunnen bieden. Sindsdien hebben gezamenlijke huisvesting in *multifunctionele accommodaties (MFA)*, de ontwikkeling van *combinatiefuncties & dagarrangementen* en het *onderwijsachterstandenbeleid (OAB)* impulsen gegeven aan de samenwerking tussen beide sectoren en de partners daar omheen. Vanaf 2010 deed het concept van het *integrale kindcentrum (IKC of gewoon Kindcentrum)* in Nederland zijn intrede evenals de invoering van *andere schooltijden*. Vanaf 2014 werd het concept kindcentra door de beweging Kindcentra2020 prominent op de kaart gezet. Meer recent hebben de *harmonisatie* van peuterspeelzalen en kinderopvang en de decentralisaties van *jeugdhulp* en *passend onderwijs* grote impact gehad op het speelveld. Allemaal ontwikkelingen, ideeën en praktijken die van invloed zijn (geweest) op de inhoudelijke, organisatorische, beleidsmatige, juridische en financiële verbindingen tussen basisscholen en kinderopvangorganisaties.

Het onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd in de periode november 2018 – maart 2019. We hebben gegevens verzameld bij in totaal bijna 1600 respondenten van basisscholen, schoolbesturen, kinderopvangorganisaties en kinderopvangbestuurders. De respons is ruim voldoende om een landelijk representatief beeld te kunnen geven (zie bijlage 1).

De hoofdvragen voor het onderzoek waren:

1. Wat is de stand van het land anno 2019?
2. Hoe krijgt de samenwerking tussen onderwijs en opvang vorm ten opzichte van drie jaar geleden?

De hoofdvragen zijn uitgewerkt in digitale vragenlijsten voor de vier genoemde groepen van respondenten. De vragen die we aan de vier groepen respondenten hebben voorgelegd, zijn zo veel mogelijk hetzelfde geformuleerd, zodat we onderlinge vergelijkingen tussen onderwijs en opvang kunnen maken (maar qua woordkeus aangepast aan de betreffende doelgroep). De meeste vragen zijn ook gelijk aan die uit de vorige meting, zodat we trends in de ontwikkeling van de samenwerking sinds 2016 kunnen weergeven.

¹ De resultaten van het eerste landelijke onderzoek in 2016 zijn terug te vinden op de website: <https://www.oberon.eu/ons-portfolio/item/samenwerking-in-beeld.html>

Bij dit onderzoek was ook een klankbordgroep betrokken, bestaande uit vertegenwoordigers van het Kinderopvangfonds, de PO-Raad, de VNG, BK, BMK en Sociaal Werk Nederland. Deze klankbordgroep heeft meegedacht over de conceptvragenlijsten en het conceptrapport, waarvoor onze grote dank!

Leeswijzer

Dit rapport beschrijft het tweede deel van een vragenlijstonderzoek onder vier responsgroepen: er valt dus veel te vertellen! Om de grote hoeveelheid resultaten aan gegevens helder en overzichtelijk te kunnen overbrengen, hebben we gekozen voor een hoofdrapport en een tabellenrapport. In het hoofdrapport gebruiken we een afwisseling van tekst, grafieken en figuren om de belangrijkste resultaten te beschrijven; in het tabellenrapport staan alle resultaten integraal vermeld.

We starten in hoofdstuk 2 met een korte beschrijving van de respondenten: wie zijn zij en vanuit welk perspectief hebben ze de vragenlijst ingevuld? Ook leggen we uit hoe we hebben vergeleken tussen de responsgroepen in 2016 en 2019 en hoe we de kindcentra onder de loep hebben genomen. In hoofdstuk 3 schetsen we met behulp van figuren en tekst de stand van het land op het gebied van de samenwerking tussen basisscholen en kinderopvangorganisaties. Hoofdstuk 4 gaat in op wat de betrokkenen in de praktijk zelf als meerwaarde ervaren van de samenwerking. Het onderwerp van hoofdstuk 5 is de intensiteit van de samenwerking, weergegeven in een aantal modellen. In hoofdstuk 6 beschrijven we het partnerschap met de zorg en de regierol van de gemeente. In hoofdstuk 7 werpen we een blik naar de toekomst en schetsen we de tevredenheid over de samenwerking. Hoofdstuk 8 bevat een kort overzicht van de ontwikkelingen sinds de eerste meting in 2016. Tot slot formuleren we in hoofdstuk 9 onze conclusies.

2 De respondenten

In totaal hebben bijna 1600 respondenten een vragenlijst voor dit onderzoek ingevuld. Voordat we in de hoofdstukken 3 tot en met 8 de resultaten van dit grootschalige vragenlijstonderzoek presenteren, geven we in het kort de achtergrondinformatie over deze respondenten die nodig is om deze resultaten goed te kunnen interpreteren.

Responsaantallen

Ten eerste de responsaantallen: wie zijn de betrokkenen uit onderwijs en kinderopvang die de vragenlijsten hebben ingevuld? In onderstaand overzicht staan de exacte responsaantallen.

Wie deden mee aan het onderzoek?		Aantal respondenten
	Basisschooldirecteuren	700
	Managers en directeuren van kinderopvangorganisaties. In dit rapport afgekort tot: kov-managers	487
	Schoolbestuurders	295
	Directeur-bestuurders van kinderopvangorganisaties. In dit rapport afgekort tot: kov-bestuurders.	116

In de methodologische verantwoording (bijlage 1) staat meer informatie over de belangrijkste kenmerken van de scholen en opvangorganisaties waar de respondenten werken (groot - klein, stad - platteland et cetera).

Met kinderopvangorganisaties bedoelen we in dit rapport organisaties die dagopvang 0 -4 jaar, peuterarrangementen, buitenschoolse opvang en/of tussenschoolse opvang bieden. Gastouderopvang en kinderopvangorganisaties met minder dan twintig kindplaatsen hebben we buiten beschouwing gelaten.

Perspectief van de respondent

Het is natuurlijk mogelijk, zelfs waarschijnlijk, dat de directeuren of bestuurders die de vragenlijst hebben ingevuld, met meerdere partners samenwerken. Net zo waarschijnlijk is het dat er dan verschillen bestaan in de mate van samenwerking met verschillende partners. Dat maakt het voor een respondent lastig om een vragenlijst over 'dé samenwerking' in te vullen. Daarom hebben we – net als in de peiling van 2016 – de respondenten gevraagd de vragenlijst te beantwoorden voor de school of de kov-organisatie waarmee zij de meest vergaande samenwerking hebben. Dat is belangrijk om in het achterhoofd te houden bij het lezen van het rapport.

Vergelijking tussen 2016 en 2019

Dit onderzoek is een vervolgpeiling, die we zoveel mogelijk vergelijkbaar hebben gehouden met de peiling uit 2016. Dat betekent dat de vragen grotendeels hetzelfde zijn en dat we bij de identieke vragen de resultaten van beide metingen hebben vergeleken en op significantie hebben getoetst (zie bijlage 1). Als er volgens deze analyses inderdaad significante verschillen zijn, dan melden we dat in de tekst bij de tabellen en figuren. Er is één uitzondering op dit uitgangspunt: de groep kov-bestuurders was bij de peiling van 2016 zo klein, dat het niet zinvol is om voor die responsgroep de resultaten te vergelijken voor beide peilingen.

Vergelijking kindcentra - niet kind-centra

Een interessante subgroep onder de respondenten – die we extra onder de loep hebben genomen - is de groep van scholen en kinderopvangorganisaties die zich naar buiten toe als ‘kindcentrum’ presenteren. Het zou immers kunnen dat zij in de dagelijkse praktijk verschillen van de scholen en kinderopvangorganisaties die geen of een andere noemer hanteren. Daarom zijn we in dit onderzoek bij een aantal vragen (over visie, doelen, opbrengsten en tevredenheid) nagegaan of de antwoorden van hen die zich expliciet ‘kindcentrum’ noemen, afwijken van de antwoorden van de rest van de respondenten. Daar waar dat inderdaad het geval is - voor zowel de responsgroep van de schooldirecteuren als van de responsgroep van de kov-managers - melden we dat in de tekst, gemarkeerd met een loep.

3 Facts & figures

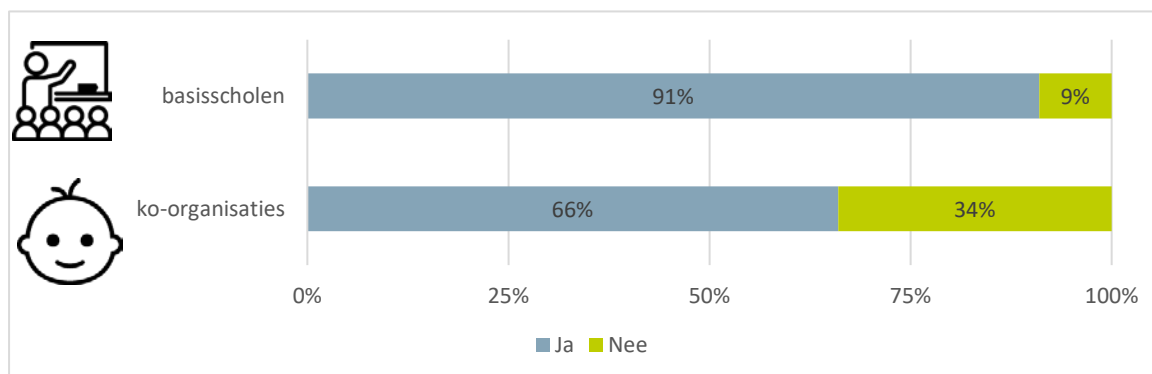
In dit hoofdstuk beschrijven we de min of meer feitelijke kenmerken van de samenwerking tussen basisonderwijs en kinderopvang. Het gaat om zaken als het aantal samenwerkingspartners, de duur, de fase, juridische status, huisvesting et cetera.

Omvang

Negen op de tien basisscholen werken samen met een of meerdere kinderopvangorganisaties. De helft heeft een vaste partner, de andere helft werkt samen met meerdere kinderopvangorganisaties. Voor de kinderopvangorganisaties is samenwerking met het basisonderwijs minder vanzelfsprekend. Eenderde van de kinderopvangorganisaties werkt niet samen met het basisonderwijs. Dit percentage is significant hoger dan in 2016. Toen werkte 25% van de kinderopvangorganisaties niet samen met het basisonderwijs.

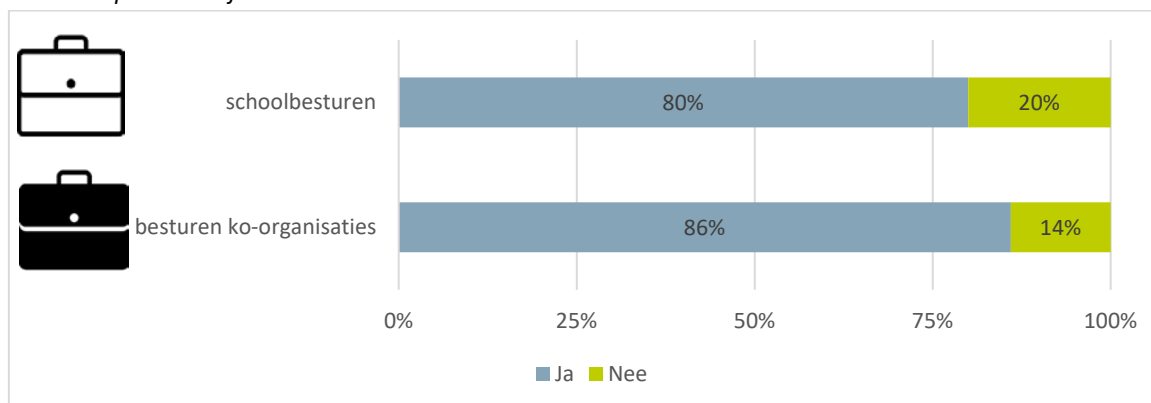
De kinderopvangorganisaties die wel samenwerken, werken in ongeveer tweederde van de gevallen samen op locatieniveau en het percentage organisaties dat samenwerkt met één basisschool is nagenoeg gelijk aan het percentage organisaties dat samenwerkt met meerdere basisscholen. Het percentage kinderopvangorganisaties dat samenwerkt op bestuurlijk niveau is klein (13%). Een op de drie kinderopvangorganisaties werkt verder samen met meerdere schoolbesturen en meerdere basisscholen.

Werkt u samen in welke vorm van ook?

Ook aan de schoolbesturen en de kov-besturen hebben we gevraagd of zij samenwerken. Een meerderheid van zowel de schoolbesturen als de kov-besturen werkt samen. Voor de schoolbesturen geldt dat zij in 2019 significant meer op bestuurlijk niveau samenwerken met een of meerdere kinderopvangorganisaties dan in 2016 (toen was dat 71%).

Werkt u op bestuurlijk niveau samen?

Aan de kinderopvangorganisaties, de schoolbesturen en de kov-besturen hebben we vervolgens gevraagd op welke wijze binnen hun organisatie de samenwerking tussen basisscholen en kinderopvangorganisaties wordt gestimuleerd. Dit doen zij op verschillende manieren, zo blijkt uit de volgende tabel. Er is niet één manier die overduidelijk het meest voorkomt.

Op welke wijze wordt vanuit uw organisatie de samenwerking gestimuleerd? (meerdere antwoorden mogelijk)

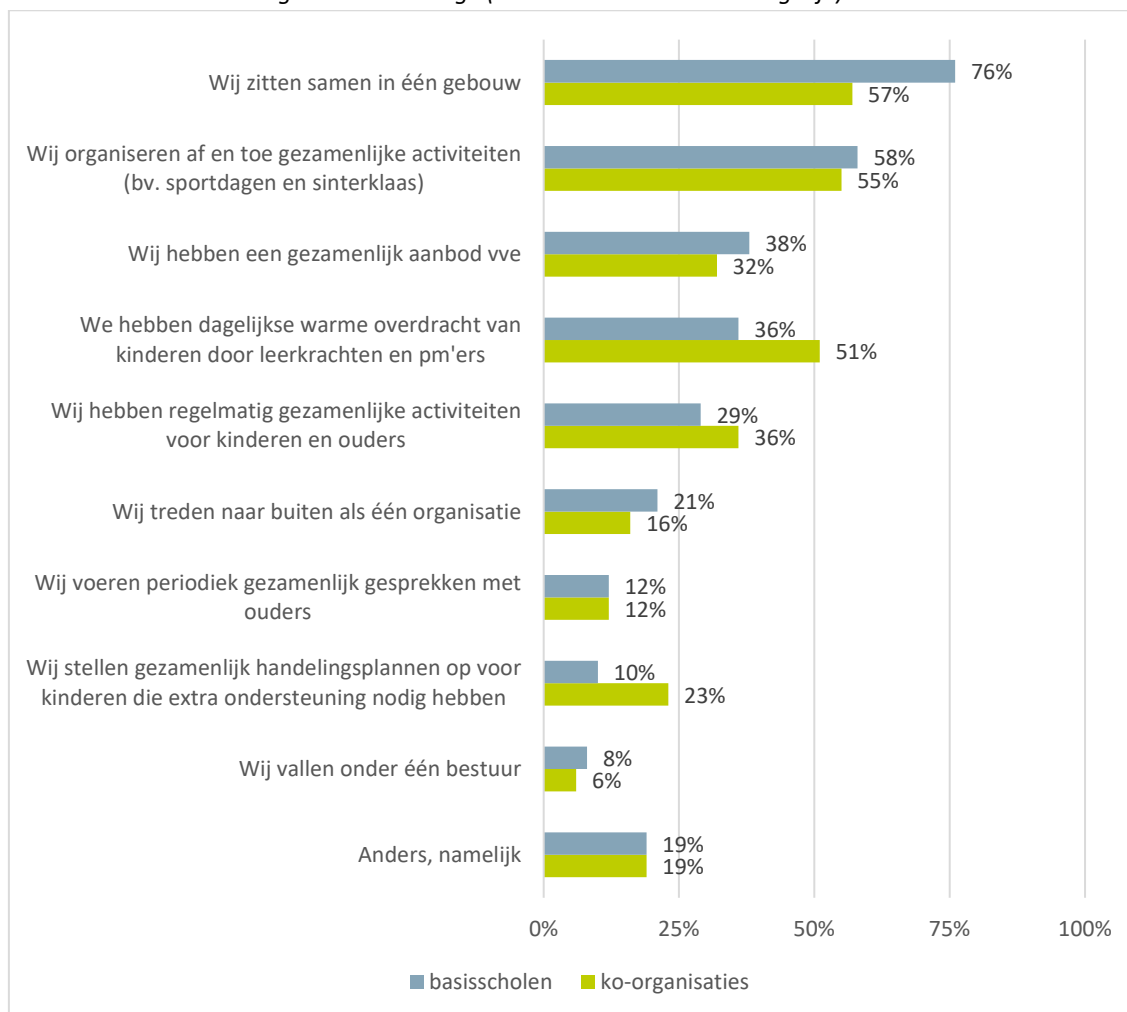
	 kov-organisaties	 schoolbesturen	 kov-besturen
We hebben visie/beleid op samenwerking geformuleerd	41%	46%	61%
We hebben zelf samenwerking op bestuurlijk niveau	36%	50%	61%
We zoeken als bestuur actief naar mogelijke samenwerking	43%	46%	73%
We stimuleren vestigingen om samenwerking aan te gaan	41%	56%	76%
Als een vestiging de wens heeft samen te werken ondersteunen we dat	33%	41%	69%
Anders	23%	20%	22%

Basisscholen en kinderopvangorganisaties werken in driekwart van de gevallen samen op het terrein van de buitenschoolse opvang. In iets meer dan de helft van de gevallen wordt er samengewerkt op het terrein van de kinderopvang 0-4 en de peuterarrangementen (zie tabellenboek voor de volledige percentages).

Vorm

De huidige samenwerking blijkt volgens een meerderheid van de basisschooldirecteuren en de kov-managers uit het feit dat zij samen in één gebouw zitten. De samenwerking bestaat verder uit het af en toe gezamenlijk activiteiten organiseren, zoals bijvoorbeeld sportdagen en sinterklaas. Volgens de helft van de kov-managers bestaat de samenwerking daarnaast uit dagelijkse warme overdracht van kinderen door leerkrachten en pm'ers.

Waaruit bestaat de huidige samenwerking? (meerdere antwoorden mogelijk)

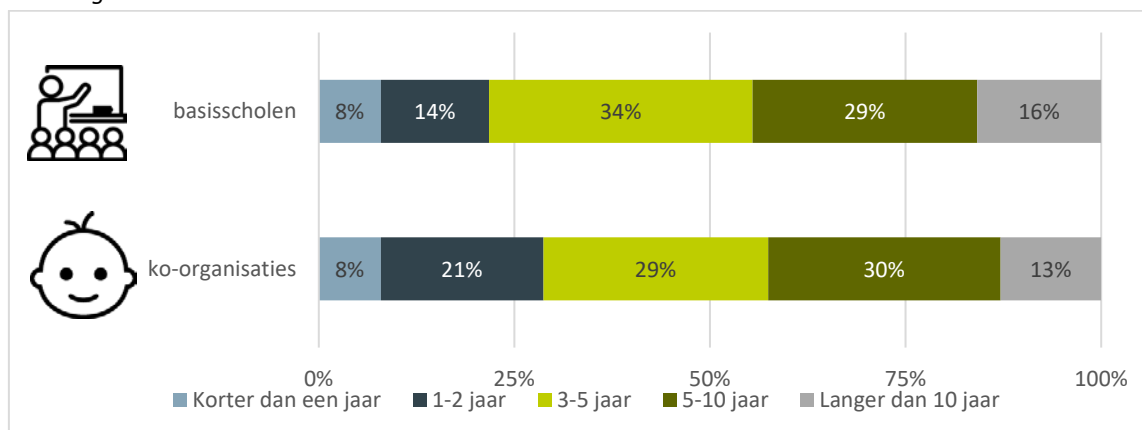

Kov-manager: "We hebben regelmatig koppeloverleg met verschillende partners in het gebouw (PSZ, BSO, KDV en school). We dragen de kinderen die 4 jaar worden over aan de basisschool (schriftelijk en mondeling). We mogen soms aansluiten bij activiteiten."

Duur

Iets minder dan de helft van de basisscholen (45%) en de kinderopvangorganisaties (43%) werkt meer dan vijf jaar samen. Voor de basisscholen geldt dat dit percentage significant hoger is dan in 2016. Toen werkte 31% meer dan vijf jaar samen.

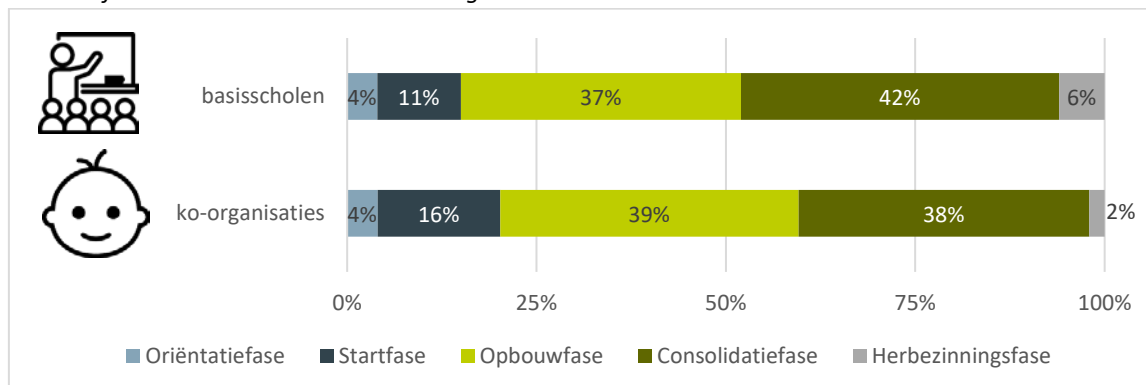
Hoe lang werkt u al samen?

Fase

Op de meeste basisscholen en kinderopvangorganisaties verkeert de samenwerking in de opbouw- of de consolidatiefase. Voor de basisscholen geldt dat hun samenwerking in 2019 significant vaker in de consolidatiefase verkeert (42%) dan in 2016 (29%).

In welke fase bevindt zich de samenwerking?

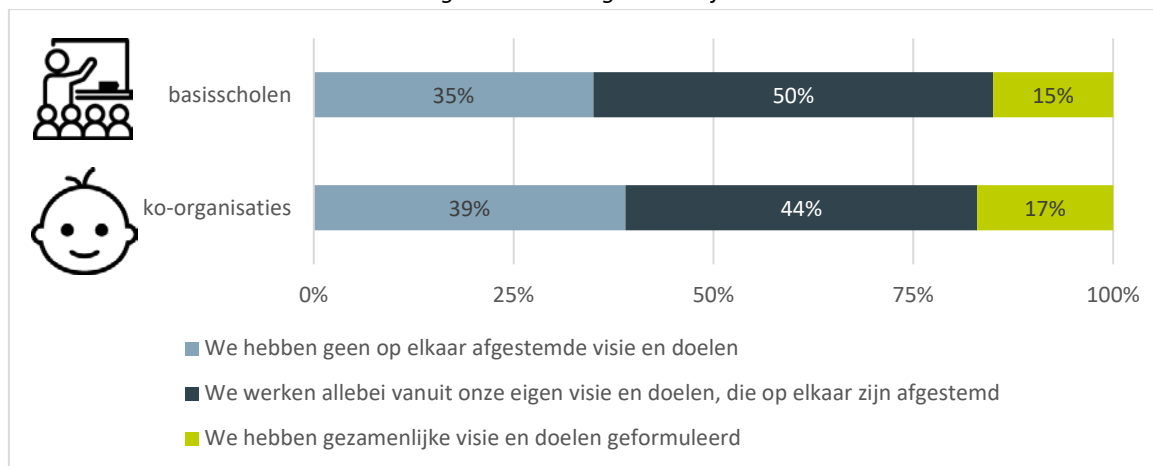

Kov-manager: "We staan aan een positief begin en doen al veel goed. Maar we zitten in een startfase en hebben nog vele stappen te gaan om de samenwerking te intensiveren. Het vormen van een IKC is ons ideaal."

Visie en doelen

Een klein deel van de basisscholen en kinderopvangorganisaties heeft een gezamenlijke visie en doelen geformuleerd in overleg met de organisaties waar zij mee samenwerken. In ongeveer de helft van de gevallen werken ze allebei vanuit hun eigen visie en doelen, die op elkaar afgestemd zijn. Deze percentages zijn in 2019 significant hoger dan in 2016. Toen werkte 32% van de basisscholen en 25% van de kinderopvangorganisaties allebei vanuit hun eigen visie en doelen, die op elkaar afgestemd waren. Ongeveer eenderde deelt geen op elkaar afgestemde visie en doelen.

In hoeverre delen de samenwerkende organisaties een gezamenlijke visie?

Aan de schooldirecteuren en de kov-managers hebben we vervolgens gevraagd op welk gebied de gezamenlijke doelen liggen. Uit de antwoorden blijkt dat de gezamenlijke doelen zich in de meeste gevallen richten op het bieden van een plek waar alle kinderen hun talenten zo goed mogelijk kunnen ontwikkelen. Daarnaast richten ze zich ook in ongeveer de helft van de gevallen op het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden en het verbreden en verbeteren van de zorg voor kinderen met extra ondersteuningsbehoeften. Andere gebieden waar de gezamenlijke doelen zich op richten zijn de gezonde voeding, gezonde levensstijl, burgerschap en het vernieuwingsonderwijs (montessori, antroposofie).

Op welk gebied liggen de gezamenlijke doelen?²

	basisscholen	kov-organisaties
Een plek bieden waar alle kinderen naar vermogen hun talenten kunnen ontwikkelen	63%	79%
Voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden	51%	59%
Verbreding en verbetering van de zorg voor kinderen met extra ondersteuningsbehoeften	45%	56%
Anders	74%	94%

² In de tabel is alleen de antwoordcategorie 'in sterke mate' opgenomen.

Daarnaast hebben we gevraagd in hoeverre de visie en de doelen op dit moment in de praktijk worden gebracht in de eigen organisaties. Op een meerderheid van zowel de basisscholen als de kinderopvangorganisaties wordt gewerkt aan soepele overgangen (van voorschools naar groep 1 en van school naar opvang). Ook realiseert ongeveer tweederde van de kinderopvangorganisaties en eenderde van de basisscholen doorgaande lijnen voor kinderen.

*In hoeverre worden visie en doelen op dit moment in de praktijk gebracht binnen uw organisatie?*³

	 basisscholen	 kov-organisaties
We zorgen voor soepele overgangen (van voorschools naar groep 1, van school naar opvang)	81%	83%
We werken aan doorgaande lijnen voor kinderen (leerlijn, ontwikkelingslijn, zorglijn) en het volgen daarvan	31%	60%
We werken vanuit een gezamenlijke vastgestelde visie op de wijze waarop kinderen leren en zich ontwikkelen*	28%	39%
Leerkrachten en pm'ers en andere professionals vormen één team*	24%	22%
We bieden een dagprogramma met naast onderwijs en opvang ook een breed aanbod aan sport, muziek of spel, in samenwerking met externe organisaties	19%	28%
Er is één aanspreekpunt voor ouders	14%	18%

Kov-manager: "De overgang naar de basisschool is door onze peuter-kleutergroep veel prettiger en minder spannend voor kinderen. Ze kennen de juf, de klas en het gebouw."

Opvallend is de positie van de respondenten die zich kindcentrum noemen. Op de drie gemarkeerde uitspraken (*) over visie en doelen in bovenstaande tabel blijken de kindcentra intensiever of nauwer samen te werken dan de niet-kindcentra.

Zij die zich kindcentrum noemen, werken dus vaker dan niet-kind-centra:

- vanuit een gezamenlijke visie op leren en ontwikkeling;
- vanuit één gezamenlijk team van professionals.

Ook de schoolbesturen en de kov-besturen hebben in de vragenlijst aangegeven in hoeverre bovenstaande gezamenlijke doelen centraal staan in de samenwerking. Net als bij de schooldirecteuren en de kov-managers staat het bieden van een plek waar alle kinderen hun talenten naar vermogen kunnen ontwikkelen het vaakst centraal.

³ In de tabel is alleen de antwoordcategorie 'in sterke mate' opgenomen.

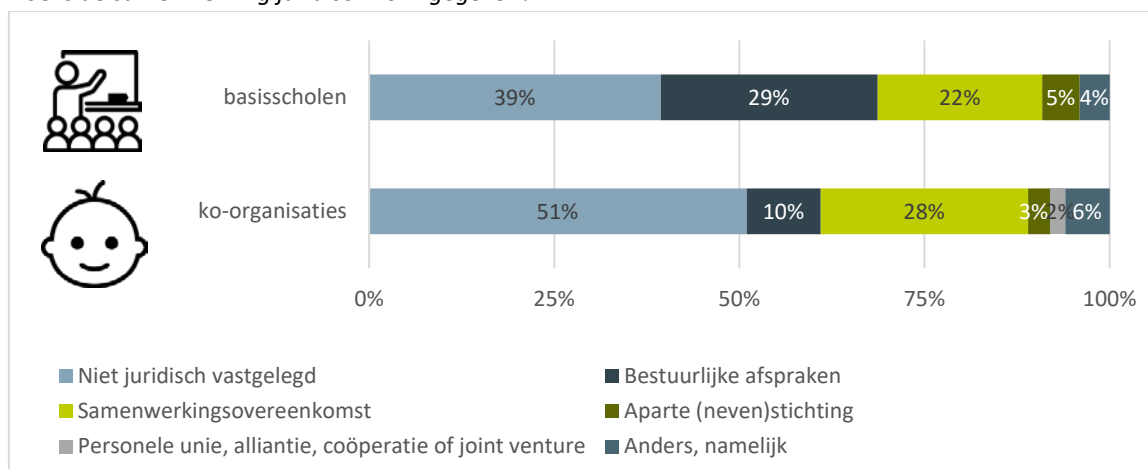
In hoeverre staan de gezamenlijke doelen centraal in de samenwerking?⁴

	 schoolbesturen	 kov-besturen
Een plek bieden waar alle kinderen naar vermogen hun talenten kunnen ontwikkelen	67%	76%
Voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden	54%	59%
Verbreding en verbetering van de zorg voor kinderen met extra ondersteuningsbehoeften	48%	43%

Juridische status

In ruim de helft van de gevallen is de samenwerking tussen basisonderwijs en kinderopvang juridisch vastgelegd in afspraken of overeenkomsten. Volgens iets meer dan eenderde van de basisschooldirecteuren en de helft van de kov-managers is de samenwerking (nog) niet juridisch vastgelegd. Deze percentages zijn in 2019 significant lager dan in 2016. Toen gaf 47% van de basisschooldirecteuren en 61% van de kov-manager aan dat de samenwerking niet juridisch was vastgelegd.

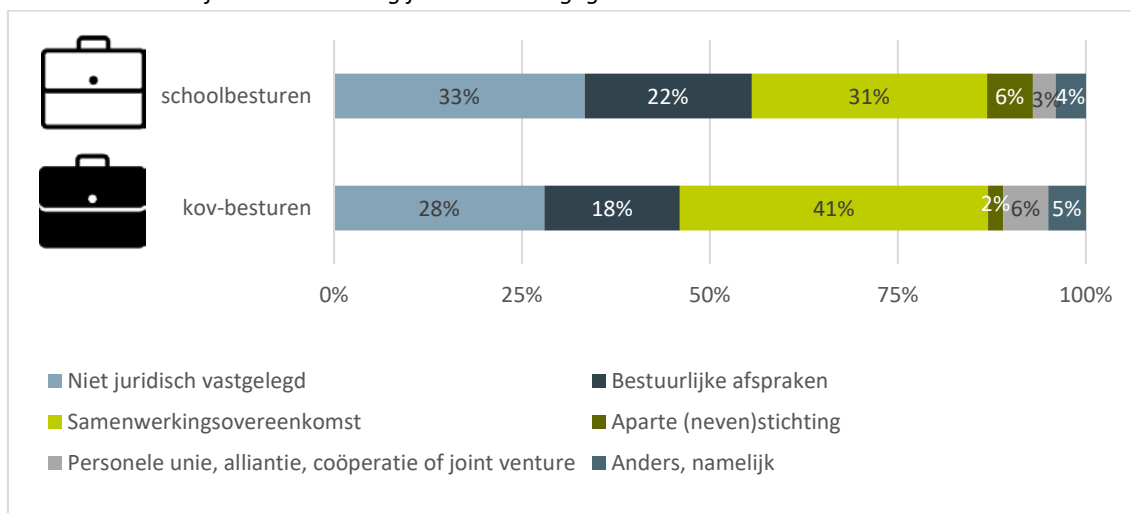
Hoe is de samenwerking juridisch vormgegeven?

Aan de basisschoolbesturen en de kov-besturen hebben we ook gevraagd hoe de samenwerking op bestuurlijk niveau juridisch is vormgegeven. Deze lijkt minder vaak juridisch vastgelegd dan de samenwerking op uitvoerend niveau. De bestuurlijke samenwerking is volgens eenderde van de schoolbesturen en eenkwart van de kov-besturen niet juridisch vastgelegd. Voor de schoolbesturen geldt dat zij in 2019 vaker aangeven dat de samenwerking niet juridisch is vastgelegd dan in 2016. Toen gaf 23% dit aan. Daar waar wel sprake is van juridische samenwerking is dat in de vorm van een samenwerkingsovereenkomst.

⁴ In de tabel is alleen de antwoordcategorie ‘in sterke mate’ opgenomen.

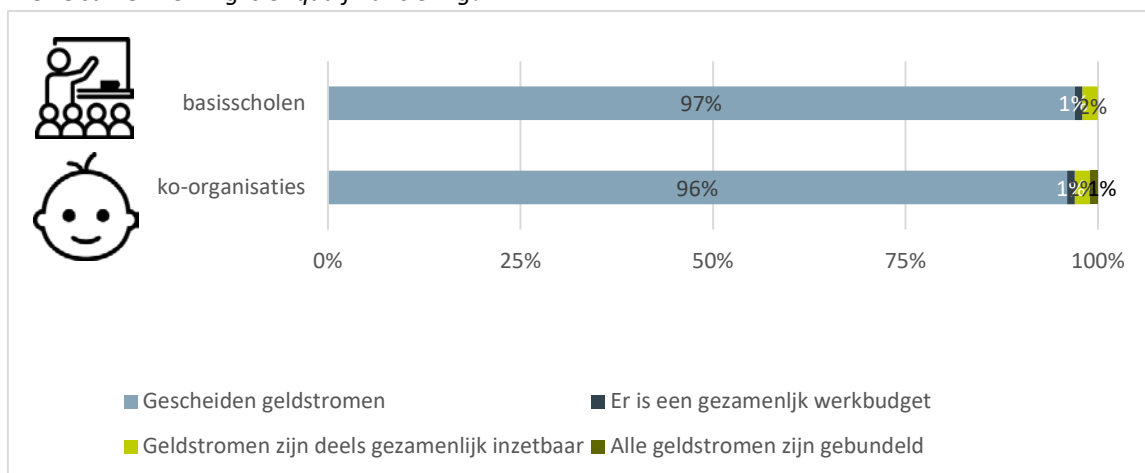
Hoe is de bestuurlijke samenwerking juridisch vormgegeven?

Financiering

Scholen worden gefinancierd vanuit publieke middelen, kinderopvang wordt gefinancierd met behulp van private middelen. Dit blijkt ook wanneer we vragen naar welke samenwerking er is qua financiering. Nagenoeg alle basisschooldirecteuren en kov-managers geven aan dat de geldstromen gescheiden zijn.

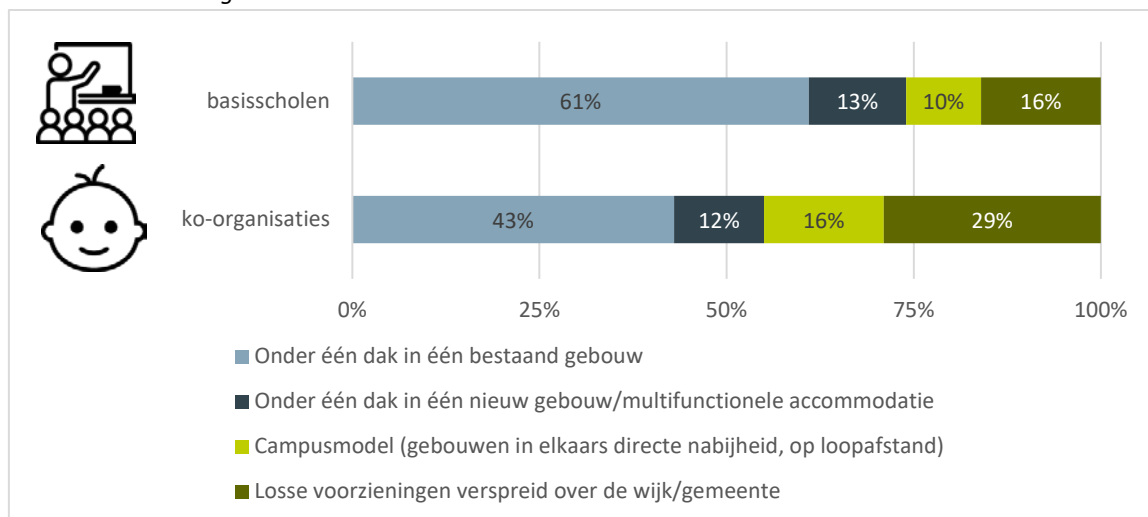
Welke samenwerking is er qua financiering?

Huisvesting

De basisscholen en kinderopvangorganisaties die met elkaar samenwerken zijn in ongeveer de helft van de gevallen onder één dak in één bestaand gebouw gehuisvest.

Hoe is de huisvesting?

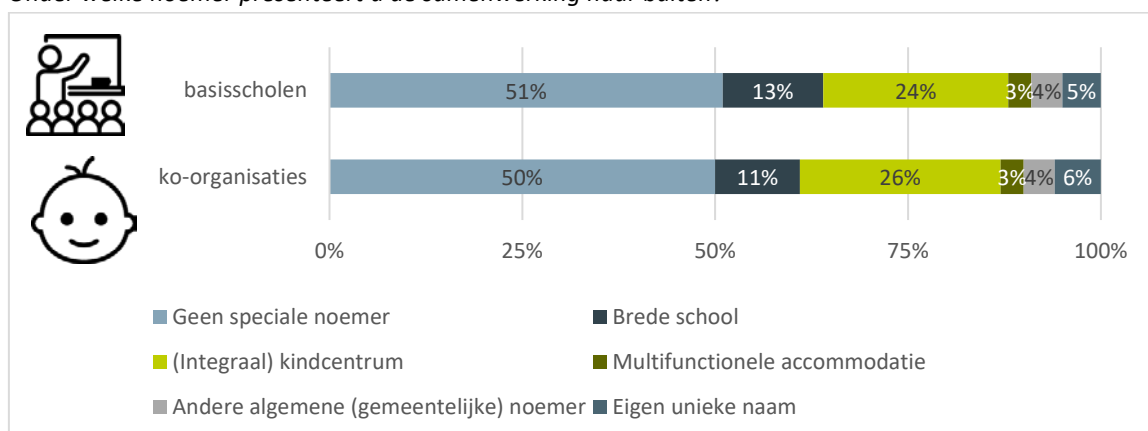

Schooldirecteur: “Na jaren overleg is het twee jaar geleden gelukt om de peuterspeelzaal en een deel van de BSO in ons schoolgebouw te kunnen krijgen. Dit is een grote vooruitgang voor de samenwerking gebleken.”

Noemer naar buiten

De helft van de basisscholen en kinderopvangorganisaties presenteert zich onder één gezamenlijke noemer aan de buitenwereld. Eenkwart doet dit onder de noemer (integraal) kindcentrum. De basisscholen presenteren zich in 2019 (24%) significant vaker onder de noemer kindcentrum dan in 2016 (15%).

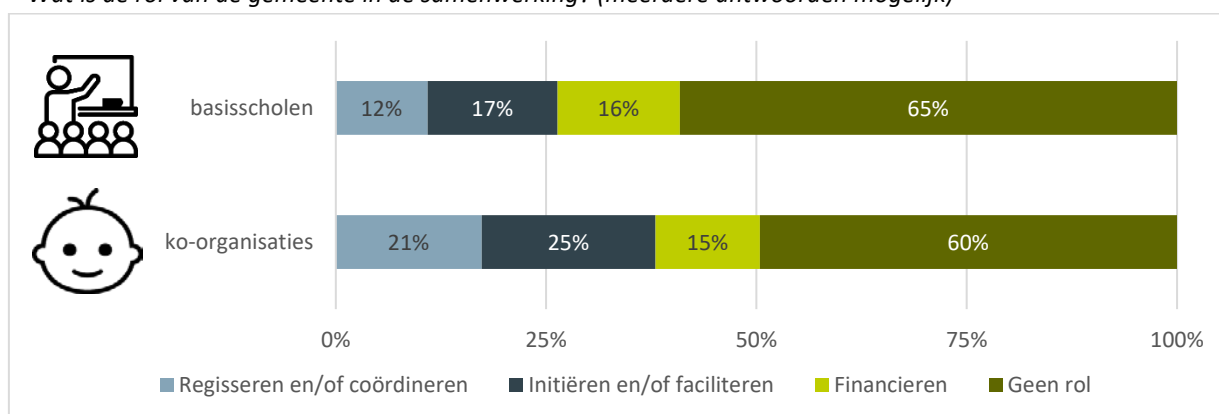
Onder welke noemer presenteert u de samenwerking naar buiten?

Rol van de gemeente

De gemeente heeft volgens bijna tweederde van de basisschooldirecteuren en kov-managers geen rol in de samenwerking. Deze percentages liggen significant hoger dan in 2016. Toen gaf 36% van de basisschooldirecteuren en 48% van de kov-managers aan dat de gemeente geen rol had in de samenwerking.

Wat is de rol van de gemeente in de samenwerking? (meerdere antwoorden mogelijk)

Kov-manager: "Er zijn nog veel terreinen waarop betere samenwerking mogelijk is. We hebben zelf de samenwerking altijd opgezocht met de basisschool, de gemeente zou wat meer sturing hierop mogen geven."

Redenen om niet samen te werken

Tot slot komen we nog even terug op de basisschooldirecteuren en de kov-managers die hebben aangegeven niet samen te werken. Aan hen hebben we gevraagd naar hun beweegredenen voor het niet-samenwerken. Voor de niet-samenwerkende basisscholen zijn veel voorkomende redenen dat er geen wens van ouders is, dat de scholen er nooit voor benaderd zijn of omdat het schoolbestuur er niet voor kiest. De kinderopvangorganisaties zeggen dikwijls niet samen te werken omdat ze hier nooit voor benaderd zijn en omdat de basisscholen in de buurt geen wens te kennen hebben gegeven dat ze willen samenwerken. (Het volledige overzicht van genoemde redenen - inclusief percentages - staat in het tabellenrapport in bijlage 2.)

Kov-manager: "In de praktijk komt er helaas weinig terecht van de voorgenomen samenwerking tussen de peuterspeelzalen, kinderopvangorganisaties en scholen. Iedereen werkt nog steeds op zijn eigen eilandje."

Aan de besturen die aangegeven hebben niet op bestuurlijk niveau samen te werken hebben we gevraagd waarom zij dit niet doen. De schoolbesturen kiezen hier in de meeste gevallen niet voor omdat ze dit niet zien als hun core business. De kov-besturen doen dit in de meeste gevallen niet omdat zij in het verleden ooit een poging hebben gedaan (die niet gelukt is) of omdat zij nooit benaderd zijn.

4 De meerwaarde van de samenwerking

In de editie 2019 van het monitoronderzoek 'Samenwerking in beeld' hebben we voor het eerst gevraagd wat de samenwerking tussen basisonderwijs en kinderopvang volgens de betrokkenen in de praktijk oplevert. Let wel: we beschrijven in dit hoofdstuk geen effecten die feitelijk zijn gemeten, maar zogenaamde 'gepercipieerde effecten': de meerwaarde en de opbrengsten die de betrokkenen zelf zien.

Opbrengsten

We legden de respondenten een heel aantal mogelijke opbrengsten voor in drie categorieën: voor de kinderen, voor de professionals en voor de ouders. In de volgende tabel is een samenvatting te zien van de uitgebreide tabellen – per responsgroep – die in bijlage 2 staan.

We zien dat 'een betere ontwikkeling van kinderen' de opbrengst is die er het meest duidelijk uitspringt. Meer dan tweederde van alle vier de bevroegde groepen neemt op dit punt waar dat de samenwerking bijdraagt aan betere ontwikkeling van kinderen. Maar ook 'het plezier waarmee kinderen naar school of opvang gaan' en 'de snelheid waarmee kinderen die zorg nodig hebben worden geholpen' hebben volgens veel respondenten baat bij de samenwerking.

Basisschooldirecteur: "De doorgaande lijn is enorm verbeterd en staat steviger. Kinderen groeien bij ons letterlijk en figuurlijk de school in, dus de overstap en het wennen zijn eigenlijk verleden tijd."
--

De samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang heeft daarentegen volgens relatief weinig respondenten invloed op de werkdruk en ziekteverzuim bij de professionals. De interactie tussen de professionals van school en kinderopvang wordt wél vaak als meerwaarde gesignaleerd, met name door de kov-bestuurders.

Onze samenwerking draagt bij aan...? (meerdere antwoorden mogelijk)⁵

	 basisscholen	 kov-organisaties	 schoolbesturen	 kov-besturen
Kinderen				
Een betere ontwikkeling van kinderen	69%	75%	68%	72%
Het plezier waarmee kinderen naar school gaan	69%	70%	66%	59%
De snelheid waarmee kinderen die zorg nodig hebben worden geholpen	61%	71%	58%	60%
Vermindering van segregatie	45%	51%	38%	39%
Professionals				
Meer interactie tussen professionals van verschillende disciplines*	51%	60%	66%	80%
Minder werkdruk bij de professionals	13%	15%	14%	14%
Minder ziekteverzuim bij de professionals	9%	16%	10%	10%
Ouders				
Duidelijkheid bij ouders over bij wie ze terecht kunnen mbt zaken over hun kind	54%	54%	53%	49%
De betrokkenheid van ouders bij de ontwikkeling van hun kind	44%	55%	48%	49%
Het gemak waarmee ouders arbeid en zorg kunnen combineren*	62%	59%	66%	63%

Op het gebied van de opbrengsten hebben we berekend of er verschillen bestaan tussen de kindcentra en de niet-kindcentra. Die blijken er inderdaad te zijn. De respondenten die zich 'kindcentrum' noemen, rapporteren vaker dan de anderen dat ze meer interactie zien tussen de professionals en ook vaker dat ze merken dat ouders arbeid en zorg gemakkelijker kunnen combineren (zie de sterretjes in de tabel).

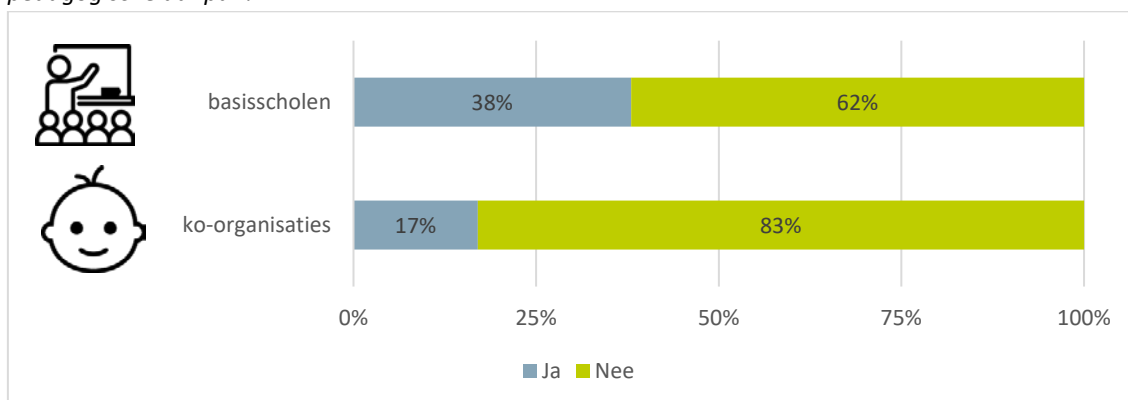
Innovatie

Samenwerking tussen basisonderwijs en kinderopvang kan tot gevolg hebben dat het onderwijsconcept op school of de pedagogische aanpak van de kinderopvang verandert. In de vragenlijst hebben we de basisschooldirecteuren en de kov-managers daarom gevraagd of er in de samenwerking waar zij bij betrokken zijn, ook sprake is van dergelijke innovatie.

Veranderingen in onderwijsleerproces of pedagogisch concept worden op basisscholen vaker gezien dan op de kinderopvanglocaties. Bijna twee op de tien kov-managers en vier op de tien basisschooldirecteuren noteren dat er inderdaad sprake is van inhoudelijke innovatie.

⁵ In de tabel zijn alleen de antwoordcategorieën 'overwegend wel' en 'zeker wel' opgenomen

Gaat de samenwerking gepaard met innovatie van het onderwijsleerproces of verandering van de pedagogische aanpak?

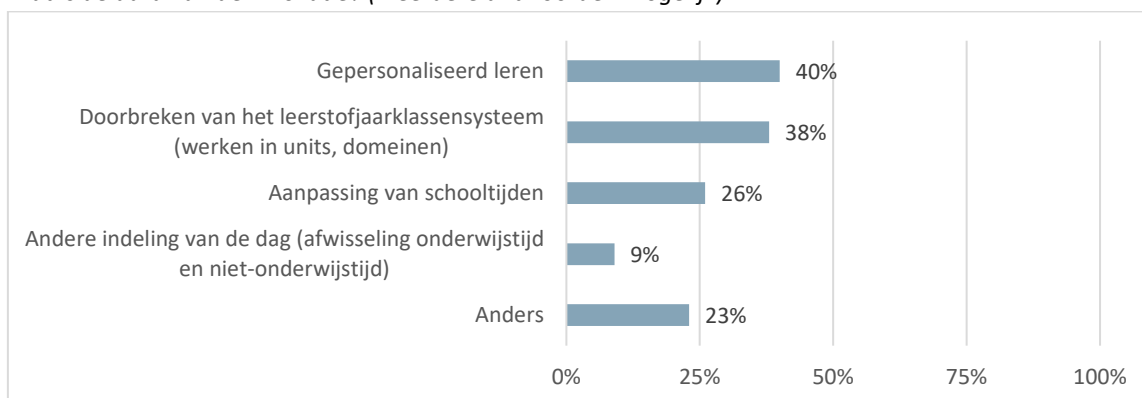

Aan degenen die inderdaad onderwijskundige innovatie of pedagogische veranderingen toeschrijven aan de onderlinge samenwerking, hebben we gevraagd van welke aard die veranderingen dan zijn.

Basisscholen

De basisschooldirecteuren noemen gepersonaliseerd leren en het doorbreken van het leerstofjaarklassensysteem vaak als innovatie en – wat minder frequent – de aanpassing van schooltijden.

Wat is de aard van de innovatie? (meerdere antwoorden mogelijk)

Kinderopvangorganisaties

We hebben aan de kov-managers die veranderingen in de pedagogische aanpak van hun organisatie constateerden (zie hierboven) in een open vraag doorgevraagd naar de aard van de veranderingen. De kov-managers noemen onder andere de volgende veranderingen in pedagogische aanpak:

- hetzelfde kindvolgsysteem invoeren;
- eenzelfde methode kiezen;
- vanuit dezelfde pedagogische visie gaan werken.

Kov-manager: “We werken met hetzelfde kindvolgsysteem, en dragen de kinderen warm over naar de scholen. Elk kind is uniek! En daarin denken wij met de school mee.”

Kov-manager: "We hebben bijvoorbeeld vorig schooljaar gekozen voor één sociaal-emotionele methode (Kanjertaining). Alle medewerkers zijn geschoold en spreken dezelfde taal (peuters, leerlingen/bsa)."

Kov-manager: "Wij hebben ons aangesloten bij de pedagogisch visie van het onderwijs. Het gaat hierbij om een Montessorischool."

5 De intensiteit van de samenwerking

In hoofdstuk 3 beschreven we de feitelijke kenmerken van de samenwerking tussen onderwijs en opvang. Ter verdieping op het beeld dat we met deze feitelijkheden schetsten, gaan we in dit hoofdstuk in op de vraag hoe intensief die samenwerking nu eigenlijk is. Want een samenwerking aangaan is één ding, maar de samenwerking vormgeven en verstevigen: dat is een tweede.

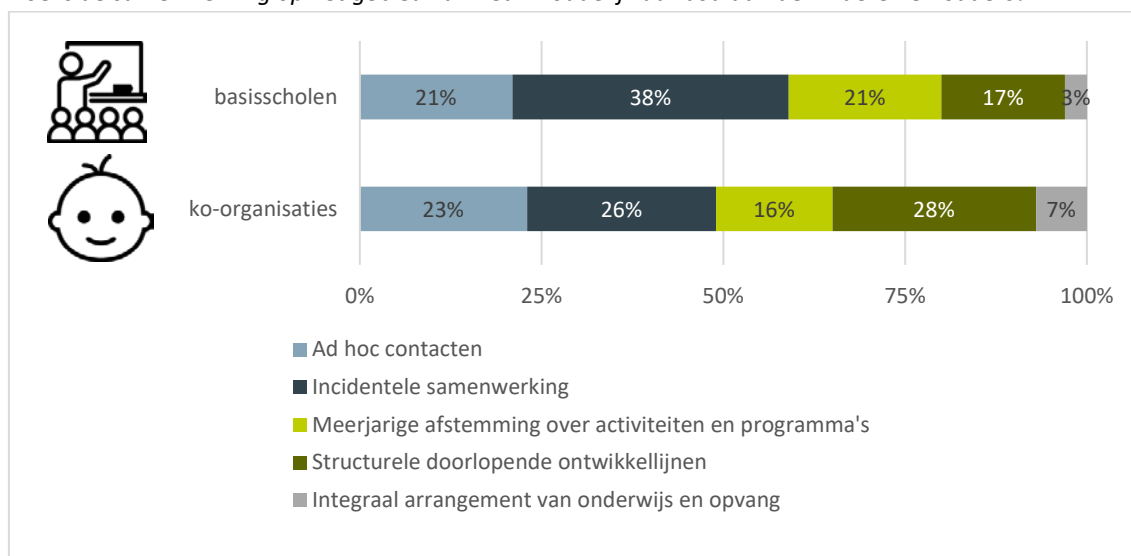
Intensiteit van de samenwerking

De intensiteit van de samenwerking brengen we in beeld door de zes vragen te stellen, die we bij de meting van twee jaar geleden ook aan de basisschooldirecteuren en kov-managers hebben gesteld. Op deze zes vragen kunnen we dus goed vergelijken met de stand van zaken van twee jaar geleden.

A. Inhoudelijk aanbod

Het inhoudelijk aanbod aan kinderen en ouders is volgens ruim de helft van de basisschooldirecteuren en vrijwel de helft van de kov-managers ad hoc of incidenteel van aard. Rond de vier op de tien respondenten, uit zowel basisonderwijs als kinderopvang, rapporteren stevige inhoudelijke samenwerking in de vorm van meerjarige afstemming over activiteiten en structurele doorlopende ontwikkelingslijnen. Integrale arrangementen van onderwijs en opvang komen nog niet zo heel vaak voor.

Hoe is de samenwerking op het gebied van het inhoudelijk aanbod aan de kinderen en ouders?

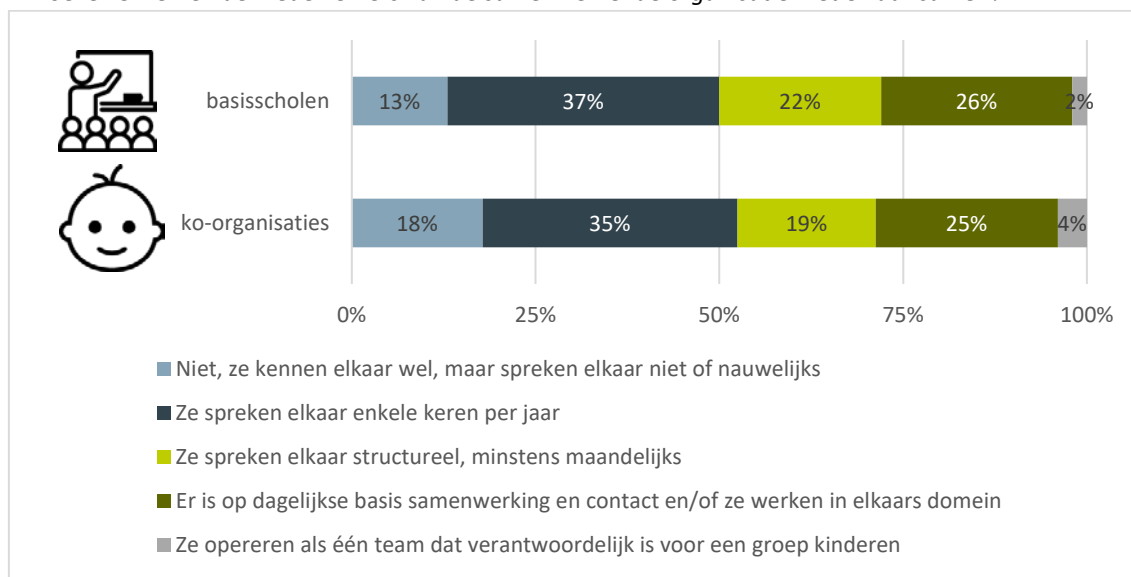

Op het gebied van het inhoudelijk aanbod aan kinderen en ouders is de groep van kindcentra een interessante subgroep. Op de kindcentra wordt volgens hun basisschooldirecteur of kov-manager vaker gewerkt met structurele doorlopende ontwikkelingslijnen dan op niet-kindcentra. Ook integrale arrangementen van onderwijs en opvang komen vaker voor op kindcentra dan op niet-kindcentra.

B. Samenwerking medewerkers

Een goede graadmeter van hoe intensief de medewerkers van de samenwerkende organisaties met elkaar samenwerken, is de frequentie waarmee ze met elkaar spreken of overleggen. Dat blijkt een gevarieerd beeld op te leveren. Ongeveer de helft van de respondenten meldt dat de medewerkers op de werkvloer elkaar nauwelijks tot hoogstens enkele keren per jaar spreken. Maar de groep basisschooldirecteuren die rapporteert dat de medewerkers elkaar dagelijks spreken is significant groter dan in 2016 (18% in 2016, 26% in 2019).

In hoeverre werken de medewerkers van de samenwerkende organisatie met elkaar samen?

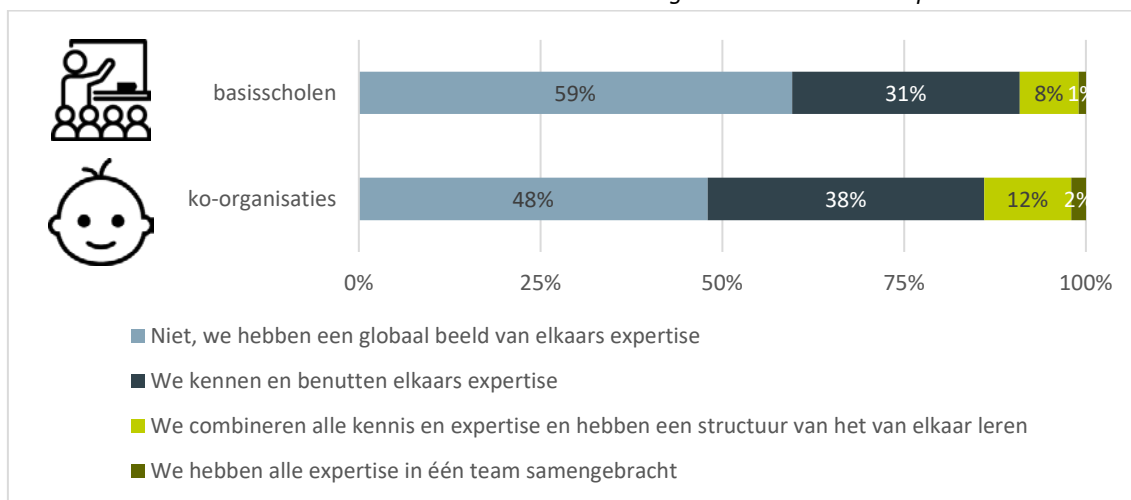

Basisschooldirecteur: "In plaats van twee eilanden beginnen de medewerkers van de school en kinderopvangorganisatie elkaar steeds meer te leren kennen en spreken ze elkaar gemakkelijker aan voor afstemming e.d. Eerst was het 'onbekend, maakt onbemind'. Vanuit elkaar leren kennen willen beide organisaties verder onderzoeken hoe nader tot elkaar te komen."

C. Delen van kennis en expertise

Op de helft van de basisscholen en kinderopvangorganisaties wordt kennis en expertise van de medewerkers onderling niet uitgewisseld. Op de andere helft gebeurt dat weliswaar wel, maar meestal niet gestructureerd of geformaliseerd. Wel is de groep kov-managers die aangeeft dat ze alle kennis en expertise combineren significant groter dan in 2016 (toen 8% nu 12%).

In hoeverre delen de medewerkers van de samenwerkende organisaties kennis en expertise?

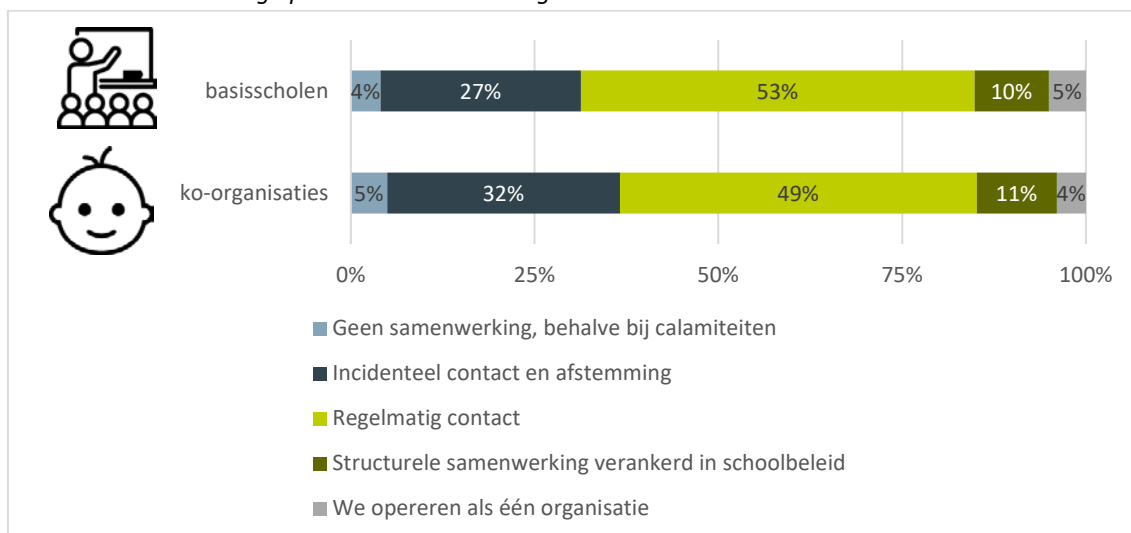

Basisschooldirecteur: “De contacten zijn nauw, we stemmen veel af, we kennen elkaar en weten elkaar te vinden. We maken gebruik van elkaars expertise en wisselen informatie uit. 1+1=3”

D. Samenwerking management

De grootste groep basisschooldirecteuren en kov-managers (53%) heeft onderling regelmatig contact. Ook samenwerking die wordt getypeerd als ‘incidenteel contact’ komt nog redelijk vaak voor. Management dat opereert als één organisatie is nog een zeldzaamheid.

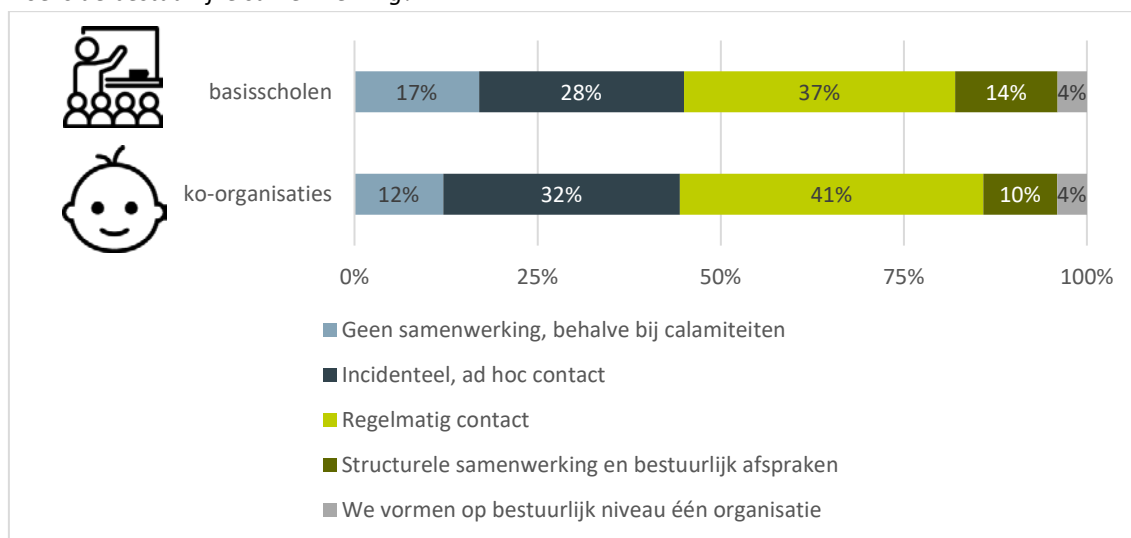
Hoe is de samenwerking op het niveau van management en directie?

E. Samenwerking bestuurlijk

Ook voor de bestuurlijke samenwerking tussen schoolbesturen en kov-besturen geldt dat de samenwerking volgens de meeste respondenten (rond de 70%) uit ad hoc of regelmatig contact bestaat. Ongeveer een op de tien respondenten typeert de samenwerking als 'structurele samenwerking', waarbij ook sprake is van bestuurlijke afspraken.

Hoe is de bestuurlijke samenwerking?

Basisschooldirecteur: "Bestuurders kennen en vertrouwen elkaar. Er is perspectief op een intensievere verbondenheid. Leverancierschap is omgebogen naar partnerschap."

F. Visie

Tot slot vroegen we de basisschooldirecteuren en de kov-managers of zij werken vanuit gezamenlijke visie en doelen. Ruim eenderde van hen antwoordt ontkennend op deze vraag: zij werken vanuit hun eigen afzonderlijke visie en doelen. Ongeveer de helft van de basisschooldirecteuren en kov-managers meldt dat visie en doelen op elkaar afgestemd zijn. Werken vanuit gezamenlijk geformuleerde visie en doelen komt nog niet zo vaak voor. Zie ook de bijbehorende figuur in hoofdstuk 3; we hebben deze gegevens hier nogmaals vermeld, omdat ze onderdeel uitmaken van de samenwerkingsmodellen in de volgende paragraaf.

Kov-manager: "De samenwerking gaat al jaren met ups en downs. Ik merk nu dat we qua visie dichter bij elkaar komen tijdens overleggen. Met name over het aanbod 0-6 jaar zien we kansen. Nu ook een pedagogisch medewerker gedetacheerd in relatie tot een zorgelijke casus met een kind. Dan blijkt de samenwerking positief!"

Samenwerkingsmodellen

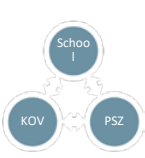
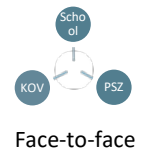
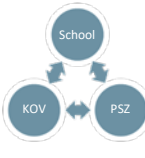
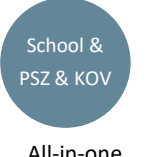
In het eerste deel van het monitoronderzoek Samenwerking in beeld (2016) hebben we een aantal samenwerkingsmodellen ontwikkeld om de stand van het land helder in kaart te brengen. De vier modellen zijn:

- stand alone (nauwelijks samenwerking);
- face-to-face (incidentele samenwerking);
- hand-in-hand (structurele samenwerking);
- all-in-one (één organisatie).

Indeling van de basisschooldirecteuren en kov-managers

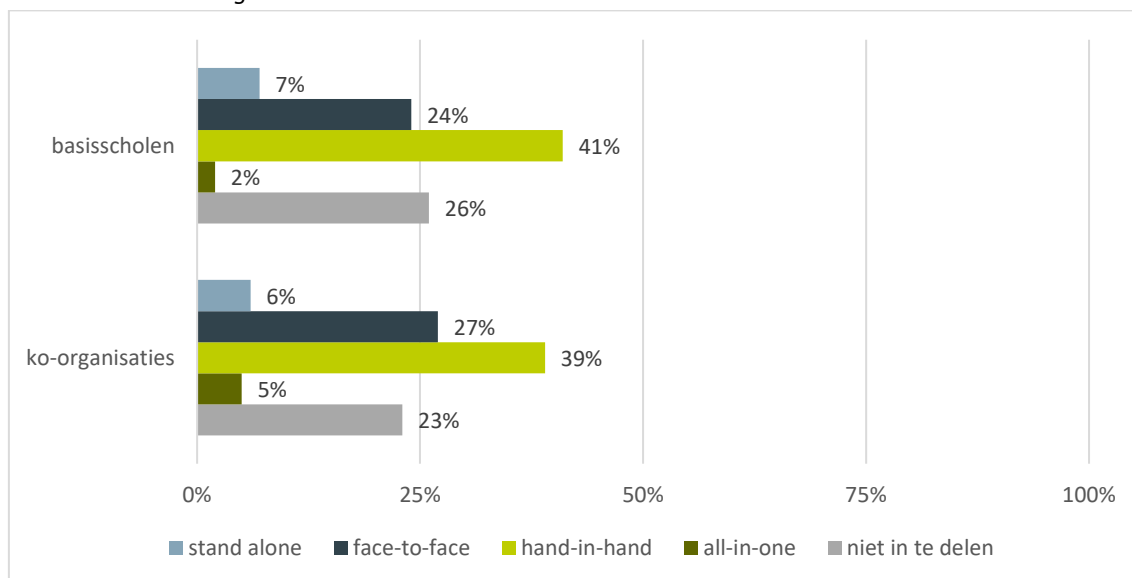
De werkwijze om de basisschooldirecteuren en kinderopvangorganisaties in te delen in een van de vier modellen was als volgt: we scoorden hun antwoorden op de zes vragen over de intensiteit van de samenwerking (beschreven in de vorige paragraaf). Als ze vier of meer van deze zes vragen passend bij één van de vier modellen hadden beantwoord, werden ze ingedeeld in dat samenwerkingsmodel. (Zie voor meer informatie over de constructie van en indeling in de modellen het rapport Samenwerking in beeld 2016.)

Overzicht van de vier modellen en de bijbehorende typering met behulp van de zes vragen A tot en met F (zie vorige paragraaf).

Model	A. Inhoudelijk aanbod	B. Samenwerking medewerkers	C. Kennis en expertise deling	D. Samenwerking management	E. Samenwerking bestuurlijk	F. Visie
 <p>Stand alone</p>	Ad hoc contacten	Ze spreken elkaar niet of nauwelijks	Niet, alleen een globaal beeld van elkaars expertise	Geen samenwerking, alleen bij calamiteiten	Geen samenwerking, alleen bij calamiteiten	Geen afgestemde visie en doelen
 <p>Face-to-face</p>	Incidentele samenwerking	Ze spreken elkaar enkele keren per jaar	Niet, alleen een globaal beeld van elkaars expertise	Incidenteel contact en afstemming	Incidenteel contact, ad hoc	Geen afgestemde visie en doelen
 <p>Hand-in-hand</p>	Meerjarige afstemming of structureel doorlopende ontwikkelingslijnen	Ze spreken elkaar structureel, minstens maandelijks, of dagelijkse samenwerking	Kennen en benutten elkaars expertise	Regelmatig contact of structurele samenwerking verankerd in schoolbeleid	Regelmatig contact, structurele samenwerking en bestuurlijke afspraken	Afgestemde visie en doelen
 <p>All-in-one</p>	Integraal arrangement van onderwijs en opvang	Ze opereren als één team	Er is een structuur voor gezamenlijk leren of er is één team.	Opereren als één organisatie	Op bestuurlijk niveau één organisatie	Gezamenlijke doelen en visie

De resultaten van deze analyse hebben we samengevat in onderstaande staafdiagram. Duidelijk is te zien dat het hand-in-hand-model de samenwerkingsvariant is die het meest voorkomt. De all-in-one-variant, waarbij basisscholen en kinderopvangorganisaties echt opereren als één organisatie is anno 2019 nog net zo uitzonderlijk als in 2016.

De vier samenwerkingsmodellen

Opvallend is dat een substantieel deel van de respondenten, ongeveer eenkwart, niet in te delen valt in een van deze vier modellen. Dat betekent dat de modellen in de 2019-editie van dit onderzoek niet goed genoeg in staat zijn om de werkelijkheid te vangen. We hebben daarom geen vergelijkings- of vervolganalyses uitgevoerd op basis van deze indeling en zullen ons in de conclusies baseren op de zes onderliggende vragen in plaats van op de modellen.

De schoolbesturen en kov-besturen

De schoolbesturen hebben we gevraagd zelf in te schatten hoe vaak elk van de vier modellen voorkomt bij de scholen en kinderopvangorganisaties die onder hun bestuur vallen. In het tabellenrapport vindt u de resultaten van deze exercitie. Zowel de schoolbesturen als de kov-besturen bevestigen het beeld dat de all-in-one samenwerkingsvariant nog niet vaak voorkomt (79% respectievelijk 70% meldt dat all-in-one samenwerking op geen van de locaties binnen hun bestuur voorkomt). Een kleine maar significante verandering is te zien bij het aantal schoolbestuurders dat stand alone-samenwerking herkent op meer dan driekwart van de eigen scholen. Dat percentage is afgenomen ten opzichte van 2016 (toen 14%, nu 6%).

6 Partnerschap met zorg

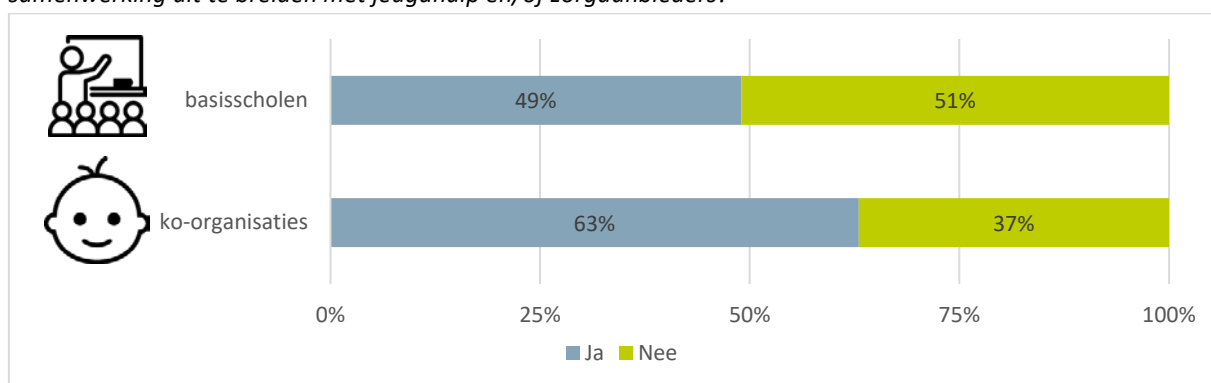
We hebben tegen de achtergrond van de aansluiting van passend onderwijs en jeugdzorg specifiek gevraagd naar de samenwerking met zorg. Op dit moment werken basisscholen en kinderopvangorganisaties samen met verschillende jeugdhulp/zorgaanbieders. Ze werken vaak samen met de jeugdgezondheidszorg. Ook Centra voor jeugd en gezin, de lokale teams, de gespecialiseerde zorgaanbieders en gecertificeerde zorgaanbieders worden als partners genoemd.

In hoeverre zijn jeugdhulp/zorgaanbieders op dit moment aangehaakt bij de samenwerking?⁶

	 basisscholen	 kov-organisaties
Jeugdgezondheidszorg (consultatiebureau, jeugdarts, jeugdverpleegkundige)	72%	75%
Centra voor jeugd en gezin	65%	69%
Lokale teams (wijkteams/buurtteams/jeugdteams/ouder-kindteams ed)	62%	60%
Gespecialiseerde zorgaanbieders	53%	55%
Gecertificeerde instellingen (instellingen die jeugdreclassering en jeugdbescherming mogen bieden)	38%	34%

Van degenen die van plan zijn om hun samenwerking uit te bouwen met andere partijen (zie hoofdstuk 7), denkt de helft van de basisscholendirecteuren en bijna tweederde van de kov-managers aan uitbreiding van de samenwerking met jeugdhulp en/of zorgaanbieders.

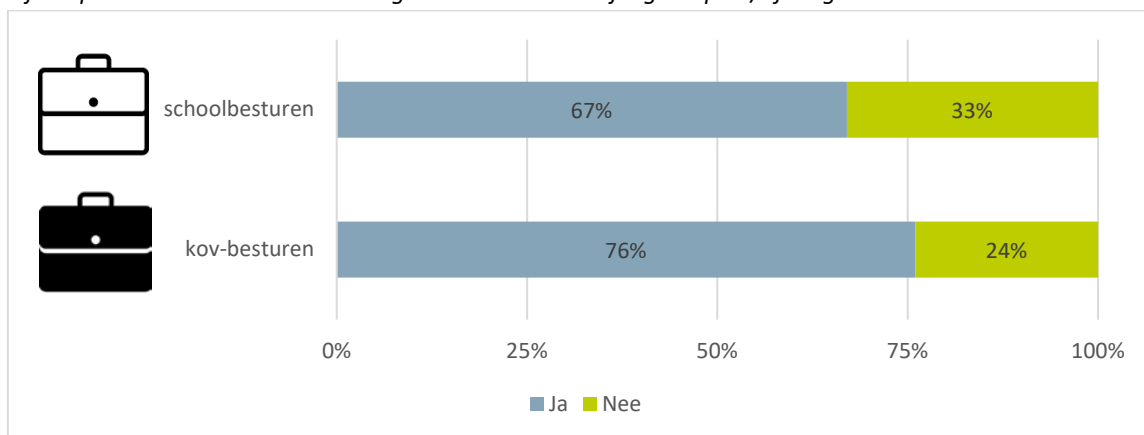
Zijn er (onder degenen die de samenwerking willen uitbouwen met meer partijen) plannen om de samenwerking uit te breiden met jeugdhulp en/of zorgaanbieders?

⁶ In de tabel zijn alleen de antwoordcategorieën 'een beetje' en 'volledig/goed' opgenomen.

Ook aan de schoolbesturen en de kov-besturen hebben we gevraagd of zij van plan zijn om de samenwerking tussen basisonderwijs en kinderopvang uit te breiden met jeugdhulp en/of zorgaanbieders. Tweederde van de schoolbesturen en driekwart van de kov-besturen laat weten dat zij dit inderdaad van plan zijn.

Zijn er plannen om de samenwerking uit te breiden met jeugdhulp en/of zorgaanbieders?

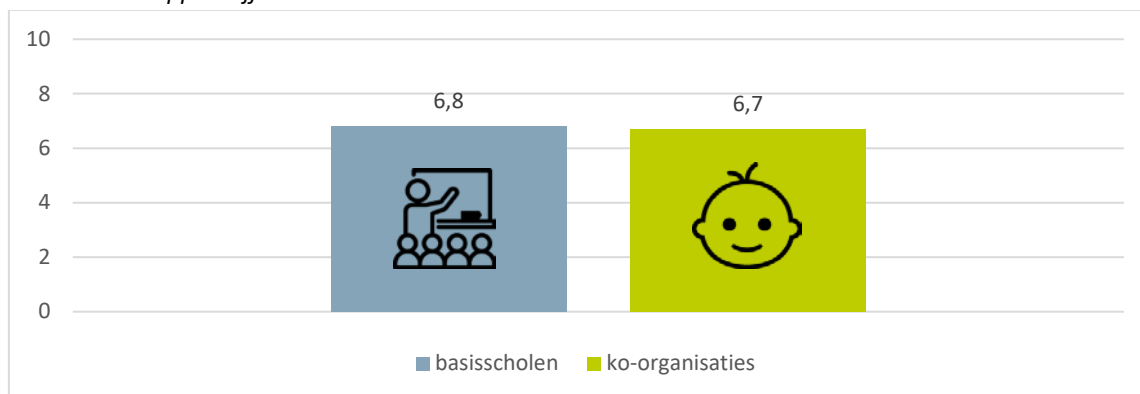
7 Tevredenheid en toekomstplannen

In dit hoofdstuk staat de tevredenheid met de samenwerking centraal. We kijken daarnaast naar de knelpunten die ervaren worden in de samenwerking en welke toekomstplannen er zijn.

Tevredenheid

De basisschooldirecteuren geven gemiddeld een 6,8 voor de samenwerking. De kov-managers geven gemiddeld een 6,7. Dit gemiddelde cijfer is iets lager dan in 2016; toen gaven zij een 6,9 voor de samenwerking (dit is een significant verschil).

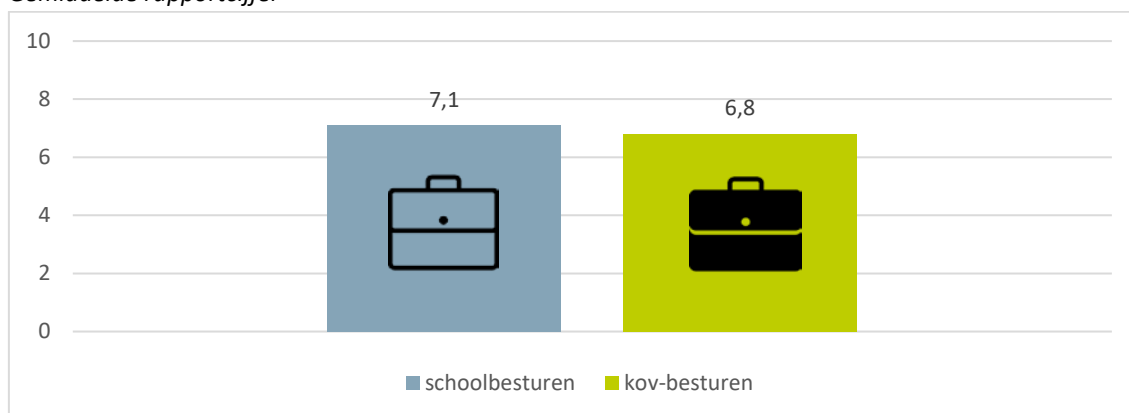
Gemiddelde rapportcijfer

Onze nadere analyses rond de groep van kindcentra laten zien dat de tevredenheid over de samenwerking op de kindcentra hoger is dan op de niet-kindcentra. Preciezer gezegd: de schooldirecteuren en de kov-managers die op een kindcentrum werken, geven een significant hoger rapportcijfer (7,1) dan zij die niet op een kindcentrum werken (6,7).

Ook aan de schoolbesturen en de kov-besturen hebben we gevraagd om de samenwerking met een rapportcijfer te beoordelen. De schoolbesturen geven gemiddeld een 7,1 en de kov-besturen een 6,8.

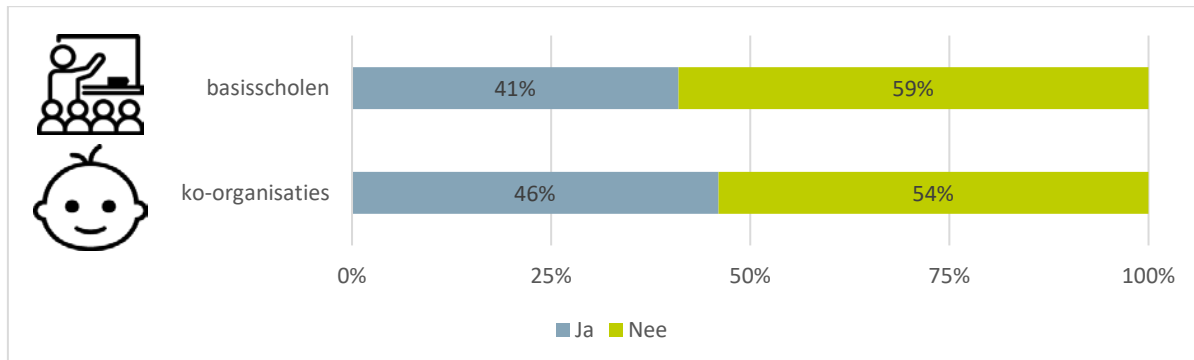
Gemiddelde rapportcijfer

Knelpunten

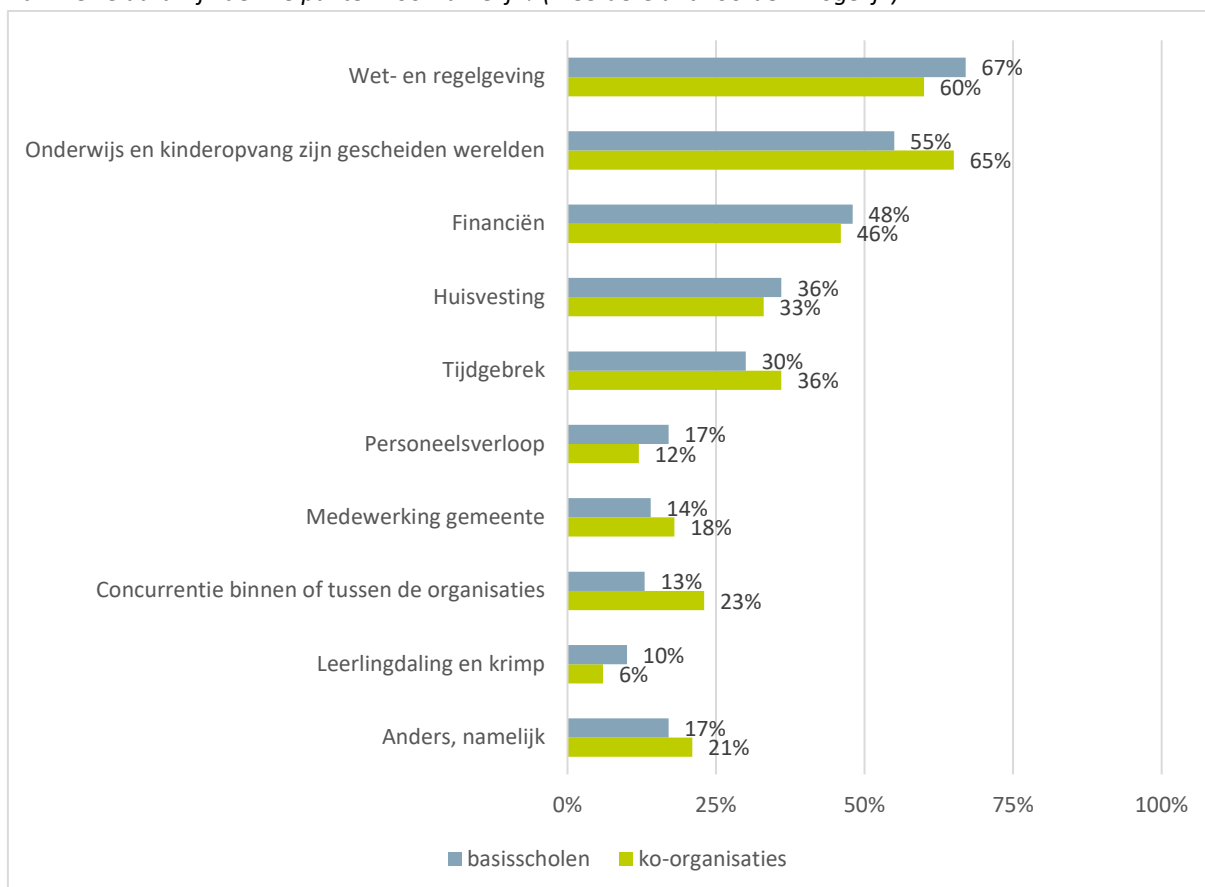
Iets minder dan de helft van de basisscholen en kinderopvangorganisaties ervaart knelpunten.

Zijn er knelpunten die de samenwerking belemmeren?

Aan de basisschooldirecteuren en kov-managers die aangegeven hebben dat ze knelpunten ervaren, hebben we vervolgens gevraagd van welke aard deze zijn. In de meeste gevallen ervaren zij knelpunten op het gebied van wet- en regelgeving, maar ook omdat onderwijs en kinderopvang nog gescheiden werelden zijn en op het gebied van financiën.

Van welke aard zijn de knelpunten voornamelijk? (meerdere antwoorden mogelijk)

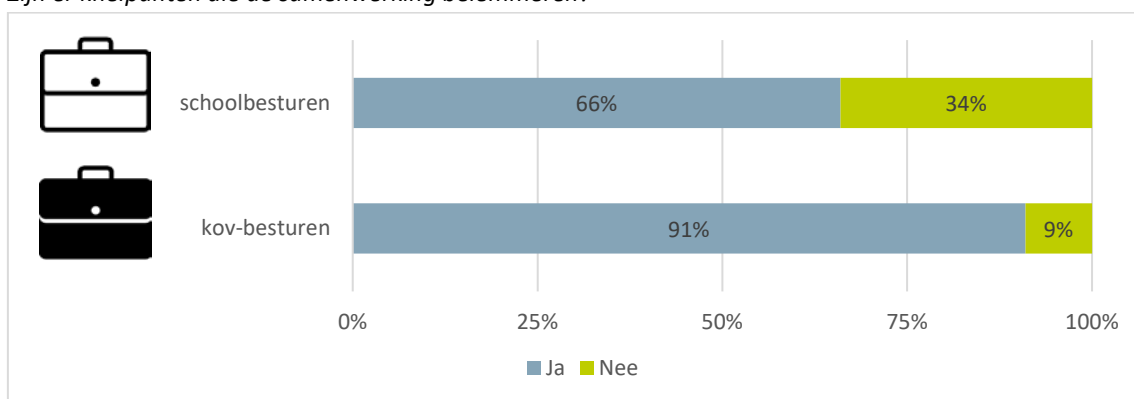

Basisschooldirecteur: “Het is nu nog vooral op schoolniveau geregeld en niet op bestuurlijk niveau. Voor ons is de samenwerking de normaalste zaak van de wereld. We kunnen ons niet eens voorstellen zonder. Maar het is en kan nog niet formeel geregeld worden. Vooral wet- en regelgeving, eigen CAO en dat soort zaken zitten ons in de weg.”

Basisschooldirecteur: “De samenwerking met de opvang en onze school was in de opstartfase. Er waren plannen voor een vergaande samenwerking en een eventuele nevenlocatie in de school. Aangezien wij in een buitengebied zitten met de school was dit een mooie kans, echter door het verbod op de Stint ligt het geheel nu stil.”

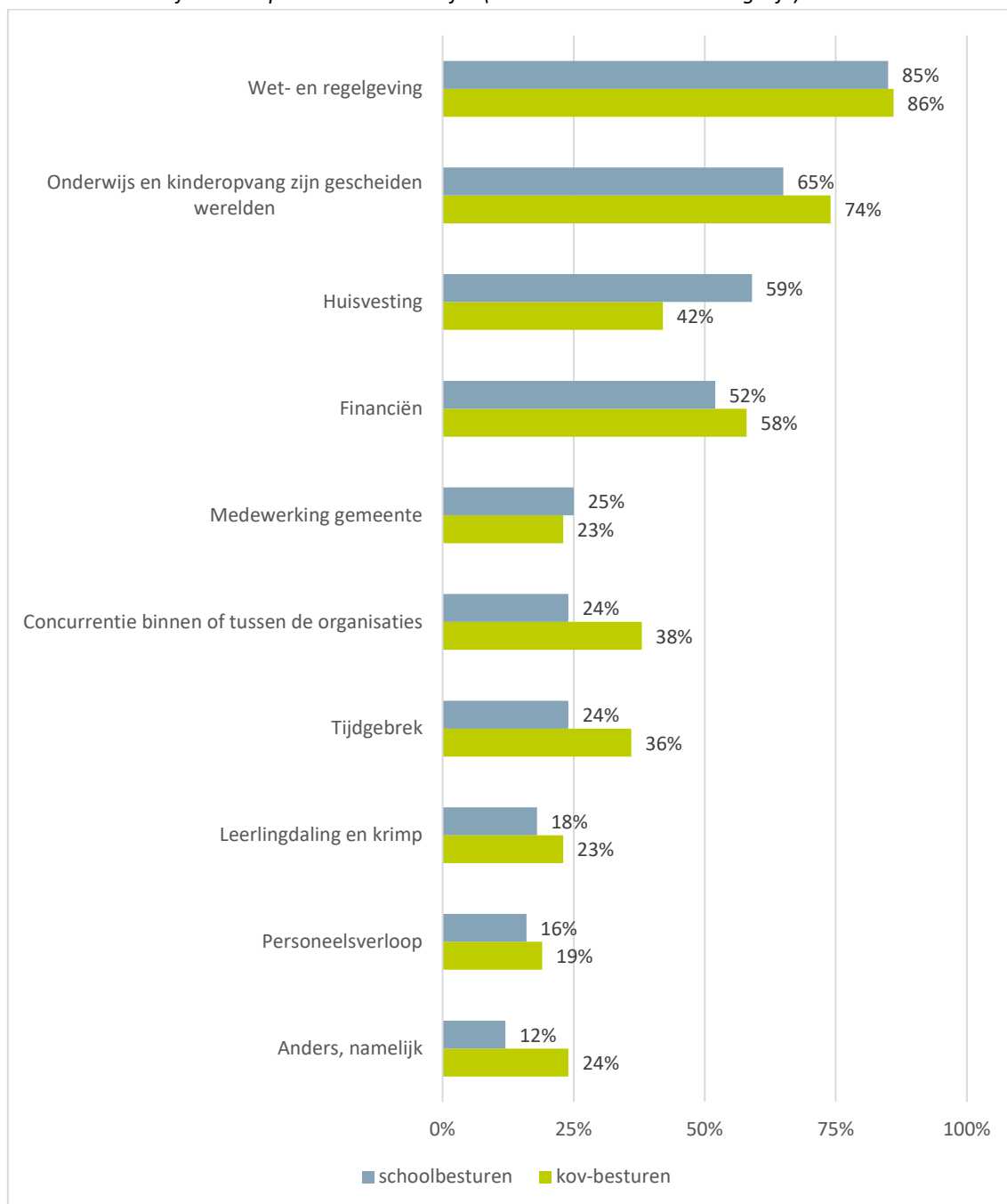
Ook aan de schoolbesturen en kov-besturen hebben we gevraagd of er knelpunten zijn die de samenwerking belemmeren. Tweederde van de schoolbesturen en bijna alle kov-besturen beamen dit.

Zijn er knelpunten die de samenwerking belemmeren?

Van de schoolbesturen en de kov-besturen die aangegeven hebben knelpunten te ervaren in de samenwerking, geven de meesten aan dat deze knelpunten te maken hebben met de wet- en regelgeving. Daarnaast zien zij de gescheiden werelden van onderwijs en kinderopvang als knelpunten, net als de huisvesting en de financiën.

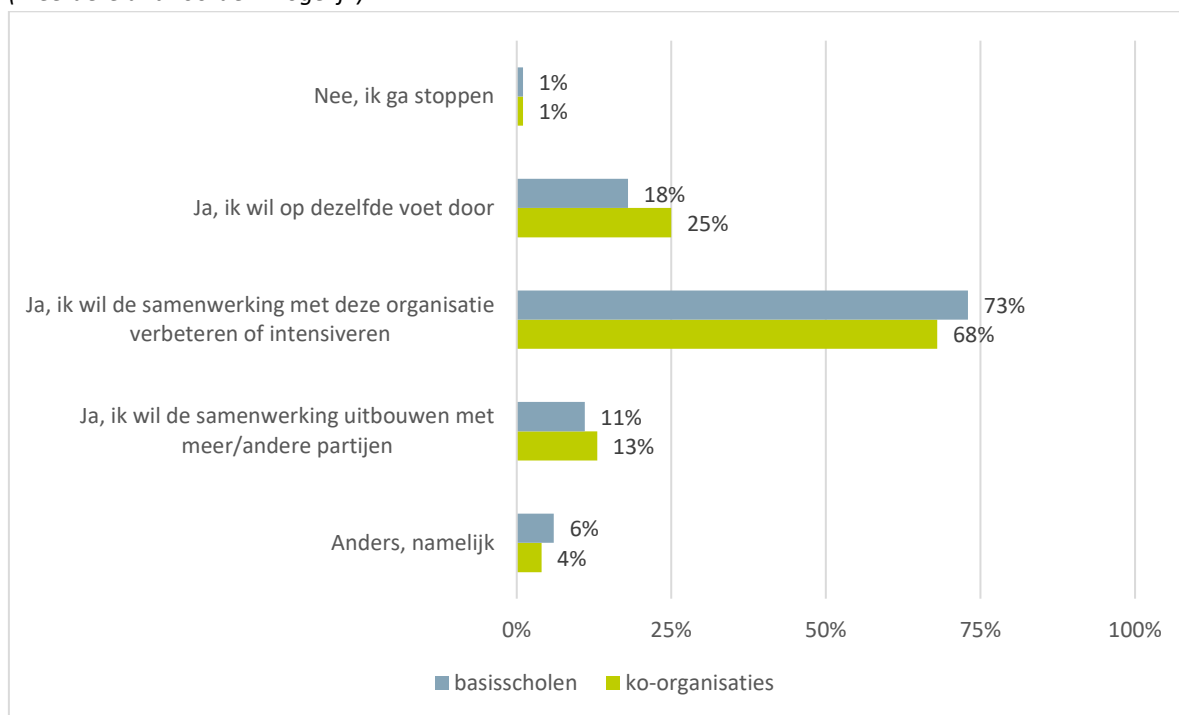
Van welke aard zijn de knelpunten voornamelijk? (meerdere antwoorden mogelijk)

Toekomstplannen

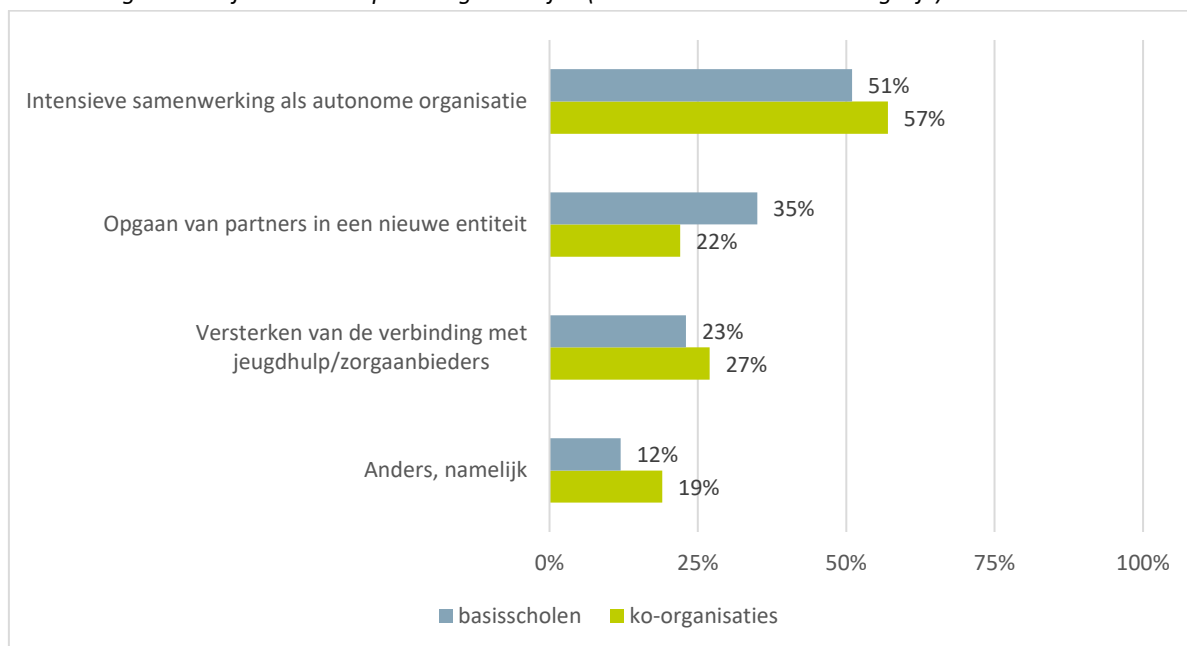
Nagenoeg alle basisschooldirecteuren en kov-managers zijn voornemens om de bestaande samenwerking de komende twee jaar voort te zetten.

Heeft u concrete plannen om de bestaande samenwerking de komende twee jaar voort te zetten? (meerdere antwoorden mogelijk)

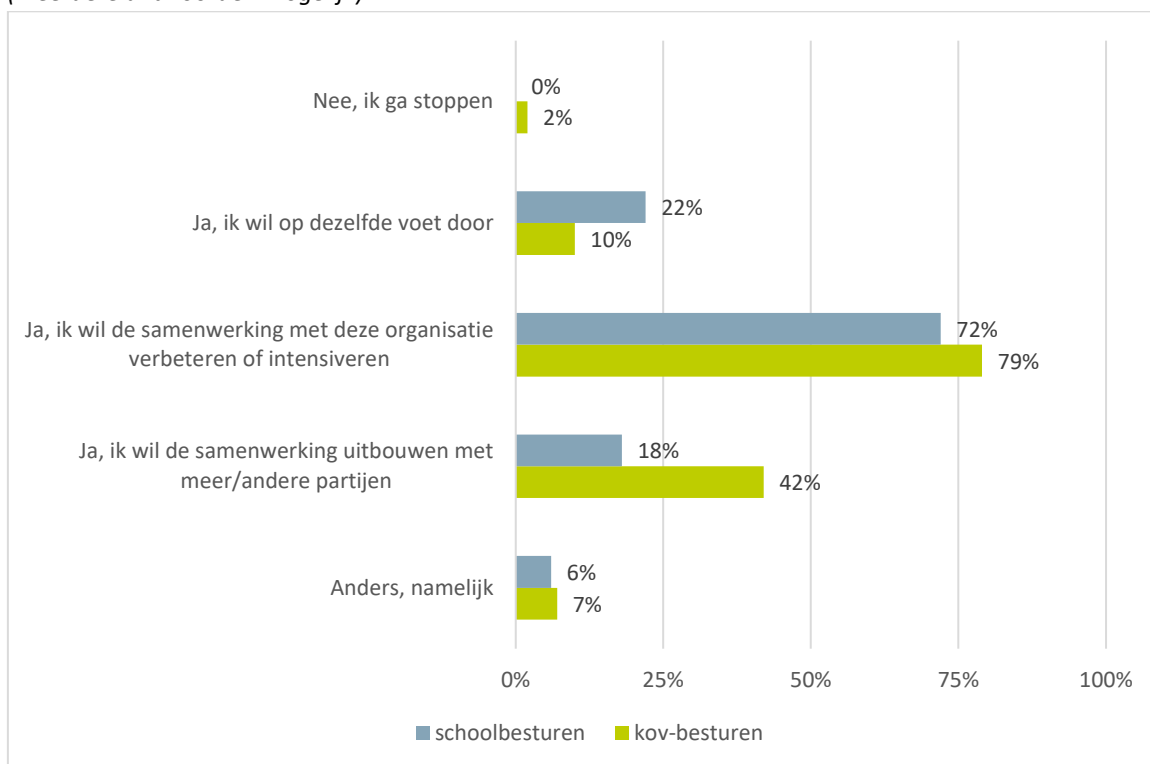
Op de lange termijn wil ruim de helft van de basisscholen en kinderopvangorganisaties gaan werken aan een intensievere samenwerking waarbij ze hun autonomie als organisatie willen behouden.

Wat is uw gezamenlijke ambitie op de lange termijn? (meerdere antwoorden mogelijk)

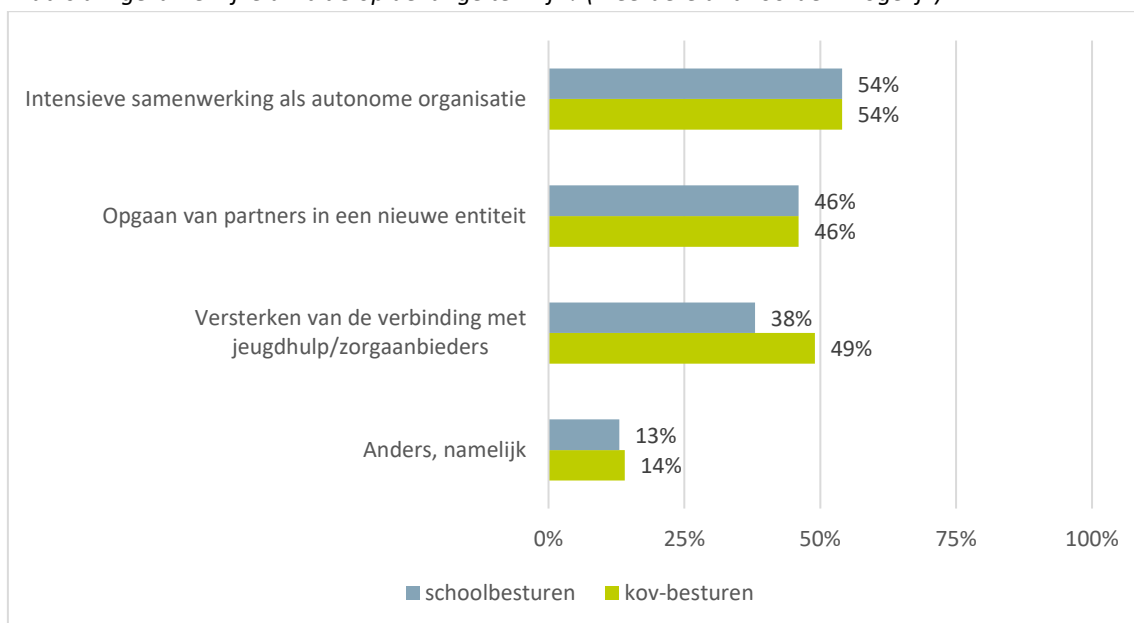
Net als de basisschooldirecteuren en de kov-managers zijn ook alle schoolbesturen en nagenoeg alle kov-besturen voornemens om de bestaande samenwerking de komende twee jaar voort te zetten.

Heeft u concrete plannen om de bestaande samenwerking de komende twee jaar voort te zetten?
(meerdere antwoorden mogelijk)

Ruim de helft van de schoolbesturen en de kov-besturen wil op de lange termijn werken aan een intensievere samenwerking met behoud van de eigen autonomie. Iets minder dan helft wil op termijn een stap verder gaan door de organisaties te laten opgaan in een nieuwe entiteit. Los daarvan wil een aanzienlijk deel van de bestuurders de verbinding met jeugdhulp en zorgaanbieders versterken.

Wat is uw gezamenlijke ambitie op de lange termijn? (meerdere antwoorden mogelijk)

8 De ontwikkelingen tussen 2016 en 2019

In de voorgaande hoofdstukken van dit rapport hebben we het steeds gemeld als we op deelaspecten verschillen constateerden tussen de eerste meting van 2016 en de vervolgmeting van 2019. Voor wie specifiek geïnteresseerd is in de ontwikkelingen in de afgelopen jaren, geven we in dit hoofdstuk een beknopt overzicht van alle significante veranderingen in de samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang sinds de vorige meting uit 2016.

➤ **Omvang**

Het aantal basisscholen dat samenwerkt met kov-organisaties is constant gebleven, maar het aantal schoolbesturen dat op bestuurlijk niveau samenwerkt met de kinderopvang is in 2019 hoger dan in 2016 (namelijk 71% in 2016 en 80% in 2019). Het percentage kov-organisaties dat meldt *niet* samen te werken met een basisschool is ook toegenomen (van 25% naar 34%).

➤ **Duur en fase**

Op veel plaatsen in het land wordt de samenwerking bestendig en voortgezet. Het aantal basisscholen dat meldt al langer dan vijf jaar met één bepaalde kov-organisatie samen te werken is toegenomen (van 31% naar 45%). Het is dan ook niet gek dat steeds meer basisscholen de samenwerkingsfase met de kinderopvang typeren als 'in de consolidatiefase' (van 29% naar 42%).

➤ **Visie en doelen**

In 2019 werken meer basisscholen vanuit visie en doelen die zijn afgestemd op de kov-organisatie waar ze mee samenwerken dan in 2016 (een toename van 32% naar 50%). Voor de kov-organisaties geldt hetzelfde, bij deze groep is ook sprake van een stijging van het percentage organisaties dat visie en doelen heeft afgestemd op de basisschool waar ze mee samenwerken (van 25% in 2016 naar 44% in 2019).

➤ **Interactie en kennisdeling**

De groep schooldirecteuren die rapporteert dat de medewerkers van de samenwerkende organisaties elkaar dagelijks spreken is groter geworden (18% in 2016 en 26% in 2019). Daarnaast vinden meer kov-managers dat de kennis en expertise die bij de medewerkers aanwezig is gecombineerd wordt (van 8% in 2016 naar 12% in 2019).

➤ **Juridische status**

Steeds meer samenwerkingspartners leggen de onderlinge samenwerking ook juridisch vast, want het aantal basisscholen en kov-organisaties dat meldt dat de samenwerking *niet* juridisch is vastgelegd, neemt af (bij de basisscholen geldt dat voor 47% in 2016 en 33% in 2019; bij de kov-organisaties 61% in 2016 en 51% in 2019).

➤ **Kindcentrum als noemer**

De samenwerking tussen basisscholen en kov-organisaties wordt steeds vaker als 'kindcentrum' naar buiten toe gepresenteerd. In 2019 meldt namelijk 24% van de basisschooldirecteuren 'kindcentrum' als noemer te gebruiken, tegenover 15% in 2016.

➤ **Rol gemeente**

In 2016 gaf 36% van de basisschooldirecteuren en 48% van de kov-organisaties aan dat de gemeente géén rol speelde. In 2019 zijn die percentages toegenomen tot 65% van de scholen en 60% van de kov-organisaties.

➤ **Tevredenheid**

De basisschooldirecteuren zijn in 2019 nog net zo tevreden over de samenwerking met de kinderopvang als in 2016 (gemiddeld een zeven min). De tevredenheid van de kov-managers is in 2019 wat lager dan in 2016 (van 6,9 gedaald naar 6,7).

9 Conclusies

In dit hoofdstuk presenteren we onze conclusies over de samenwerking tussen basisonderwijs en kinderopvang in Nederland. Eerst schetsen we de stand van het land anno 2019. Daarna gaan we in op tevredenheid en knelpunten, trends in de samenwerking sinds de eerste meting in 2016 en de toekomstplannen.

De stand van het land anno 2019

➤ **Samenwerken is de standaard**

Voor vrijwel alle basisscholen is samenwerking met de kinderopvang vanzelfsprekend. Nagenoeg de helft van de scholen (48%) werkt een-op-een samen met één kinderopvangorganisatie. De overige scholen (52%) werken met twee of meer kinderopvangorganisaties samen. Ook onder bestuurders is samenwerking de norm. De meerderheid van de schoolbesturen (80%) en de bestuurders kinderopvang (86%) geeft aan dat er op bestuurlijk niveau wordt samengewerkt.

➤ **Gezamenlijke visie en doelen**

Bijna tweederde van de scholen en kinderopvangorganisaties heeft visie en doelen op elkaar afgestemd of gezamenlijke doelen geformuleerd. De top 3:

- een plek bieden waar alle kinderen naar vermogen hun talenten kunnen ontwikkelen;
- voorkomen bestrijden van onderwijsachterstanden;
- betere zorg voor kinderen met extra ondersteuningsbehoeften.

➤ **Kenmerken van samenwerking in de praktijk**

De samenwerking kan in de praktijk verschillende vormen aannemen. De meest voorkomende kenmerken van samenwerking tussen basisscholen en kinderopvangorganisaties zijn:

- soepele overgangen van voor- naar vroegschool en van school naar opvang;
- realiseren van doorgaande ontwikkelingslijnen voor kinderen van 0-12 jaar;
- dagelijkse warme overdracht van kinderen door leerkrachten en pedagogisch medewerkers;
- gebruik maken van elkaars expertise;
- structureel contact tussen professionals op de werkvloer;
- regelmatig overleg- op directie- en bestuursniveau.

Gezamenlijke huisvesting komt relatief veel voor: meer dan de helft van de partijen geeft aan dat zij samen in één gebouw zitten.

➤ **Innovatie**

Bijna vier op de tien schooldirecteuren geeft aan dat de samenwerking met de kinderopvang gepaard gaat met innovatie van het onderwijsleerproces, zoals bijvoorbeeld in de vorm van het doorbreken van het leerstofjaarklassensysteem of de invoering van gepersonaliseerd leren. Kinderopvangmanagers geven veel minder vaak aan dat samenwerking leidt tot inhoudelijke innovatie van hun pedagogische aanpak.

➤ **De meerwaarde van samenwerking**

Zowel de scholen en kinderopvangorganisaties als hun bestuurders zijn van mening dat de samenwerking merkbaar positief uitpakt voor kinderen en ouders. Zij signaleren de volgende opbrengsten:

- een betere ontwikkeling van kinderen;
- kinderen gaan met meer plezier naar school;
- kinderen die zorg nodig hebben, worden sneller geholpen;
- ouders kunnen arbeid en zorg gemakkelijker combineren;
- meer duidelijkheid voor ouders over bij wie ze terecht kunnen.

Tevredenheid en knelpunten

Basisscholen en kinderopvangorganisaties zijn behoorlijk tevreden en geven de samenwerking net als in 2016 gemiddeld een zeven min. Minder dan de helft van hen ervaart knelpunten in de uitvoering. Voor bestuurders ligt dat anders. Zij blijven dezelfde knelpunten ervaren zoals die ook uit eerder onderzoek naar voren kwamen, te weten:

- wet- en regelgeving zit in de weg;
- de gescheiden werelden van onderwijs en kinderopvang;
- financiën zijn te beperkt en lastig te bundelen;
- huisvesting is niet geschikt voor samenwerking.

Trends in de samenwerking 2016-2019

➤ **De samenwerking wordt sterker**

Vergeleken met 2016 rapporteren de basisschooldirecteuren en kinderopvangmanagers in meerdere opzichten een intensievere samenwerking. Enkele voorbeelden:

- waar de samenwerking voorheen veelal nog in de opbouw- of startfase verkeerde, bevindt die zich nu vaker in de consolidatiefase.
- visie en doelen zijn vaker op elkaar afgestemd of gezamenlijk geformuleerd.
- medewerkers spreken elkaar vaker en combineren de aanwezige kennis en expertise vaker.
- de afspraken over samenwerking zijn vaker dan voorheen juridisch vastgelegd.

➤ **Kindcentra in opkomst**

Steeds meer samenwerkende scholen (24%) en kinderopvangorganisaties (26%) profileren zich als kindcentrum en treden onder die noemer naar buiten. We hebben de groep van kindcentra vergeleken met samenwerkingspartners die geen specifieke benaming hebben of onder een andere noemer naar buiten treden. Ten eerste blijken de schooldirecteuren en kov-managers van de kindcentra meer tevreden over de samenwerking dan de andere respondenten. Verder rapporteren de respondenten van de kindcentra vaker dan de respondenten van de niet-kindcentra:

- dat er wordt samengewerkt vanuit een gezamenlijke visie op leren en ontwikkelen;
- dat leerkrachten, pedagogisch medewerkers en andere professionals één team vormen;
- dat er sprake is van structurele doorlopende ontwikkelingslijnen en integrale arrangementen van onderwijs en opvang;
- dat er meer interactie is tussen de professionals van de verschillende disciplines;
- dat ouders arbeid en zorg gemakkelijker kunnen combineren.

Toekomstplannen

- **Stoppen is geen optie**

Alle partijen willen met de samenwerking door. Veruit de meeste scholen en kinderopvangorganisaties en hun bestuurders willen daarbij inzetten op versterking van de relatie met de huidige partner(s).
- **Uitbreiden met zorg**

Degenen die plannen hebben om de samenwerking uit te bouwen met meer partijen denken daarbij in de eerste plaats aan samenwerking met de zorg. Zij streven naar een sterkere verbinding met jeugdhulp en zorgaanbieders.
- **Naar een nieuwe entiteit**

Op de lange termijn wil bijna de helft van de bestuurders de eigen organisatie laten opgaan in een nieuwe entiteit en toewerken naar een integrale organisatie voor onderwijs en kinderopvang, bijvoorbeeld in de vorm van een kindcentrum.

Bijlage 1 Onderzoekstechnische verantwoording

In deze bijlage geven we een toelichting op de onderzoeksmethoden. We staan stil bij de gegevensverzameling, de respons en de analyses.

Gegevensverzameling

Steekproef

Het onderzoek richtte zich op vier doelgroepen: basisscholen, schoolbesturen, kov-managers en kov-bestuurders. Uit het populatiebestand⁷ van de eerste drie van deze groepen hebben we een aselechte steekproef getrokken. Om landelijke representatieve uitspraken te doen, hebben we gebruik gemaakt van een gestratificeerde steekproef. Dit houdt in dat we bij het trekken van de steekproef rekening hebben gehouden met een goede spreiding over bepaalde achtergrondkenmerken. Voor de vragenlijst voor de kov-bestuurders hebben we geen steekproef getrokken. Deze vragenlijst is uitgezet via de Brancheorganisatie Kinderopvang (BK) en de Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang (BMK).

Benadering respondenten

De gegevensverzameling vond plaats in december 2018 en januari 2019. De digitale vragenlijsten voor basisscholen, schoolbesturen en kinderopvangorganisaties zijn per e-mail uitgezet. We hebben verschillende herinneringen gestuurd. Ook hebben we de basisscholen, schoolbesturen en kinderopvangorganisaties die de vragenlijst nog niet hadden ingevuld telefonisch benaderd. Tijdens het telefoongesprek is gevraagd of ze de vragenlijst hadden ontvangen. Zo niet, is de vragenlijst opnieuw gestuurd, desgewenst naar een ander e-mailadres. Ook is gevraagd of men de vragenlijst nog ging invullen. Respondenten die aangaven de vragen niet te gaan invullen zijn gevraagd naar de reden hiervoor. De meeste respondenten (n=125) gaven aan dat zij geen zin of tijd hadden. Een klein deel gaf aan de vragen niet in te vullen om inhoudelijke of principiële redenen (n=29). Gezien dit de minderheid betrof, verwachten we geen inhoudelijke vertekeningen. Respondenten die de vragenlijst niet wilden invullen, kregen telefonisch alsnog drie kernvragen voorgelegd. Daarnaast is de vragenlijst kinderopvangbestuurders via de brancheverenigingen per e-mail uitgezet. Zij hebben tevens per e-mail een herinnering gekregen.

Respons

Uiteindelijk hebben 700 basisscholen, 295 schoolbesturen, 487 kinderopvangorganisaties en 116 kinderopvangbesturen deelgenomen aan het onderzoek. Dit is ruim voldoende om landelijk geldende uitspraken te doen.

Respons per doelgroep

Doelgroep	Steekproefomvang	Respons	Minimum voor het doen van landelijke uitspraken ⁸
Basisscholen	2.024	700 (35%)	260
Schoolbesturen	896	295 (33%)	208
Kinderopvangorganisaties	1.634	487 (30%)	243
Kov-besturen	-	116	-

⁷ DUO onderwijsdata 2 oktober 2018 (scholen en schoolbesturen), landelijk register kinderopvang 16 oktober 2018 (kinderopvangorganisaties)

⁸ Met 90% betrouwbaarheid en 5% foutenmarge

Achtergrondkenmerken scholen, schoolbestuurders en kinderopvangorganisaties

Hieronder zijn de achtergrondkenmerken van de responsgroepen te zien ten opzichte van de populatiegroep.

Kinderopvangorganisatie naar grootte

	Respons		Populatie	
	n	Percentage	n	Percentage
Klein	194	40%	1.151	50%
Groot	293	60%	1.150	50%
Totaal	487	100%	2.301	100%

Kinderopvangorganisatie naar vve-aanbod

	Respons		Populatie	
	n	Percentage	n	Percentage
Wel minstens 1 vve-locatie	225	46%	763	33%
Niet minstens 1 vve-locatie	262	54%	1.538	67%
Totaal	487	100%	2.301	100%

Kinderopvangorganisaties die de vragenlijst hebben ingevuld lijken iets vaker grotere organisaties te zijn en iets vaker minstens één vve-locatie te hebben in vergelijking met de gehele populatie. In de analyses is dit verschil recht getrokken door middel van weging (zie analyses).

Schoolbesturen naar grootte

	Respons		Populatie	
	n	Percentage	n	Percentage
Klein (1 school)	89	30%	359	41%
Middelgroot (2 t/m 8 scholen)	84	29%	241	28%
Groot (9 of meer scholen)	122	41%	269	31%
Totaal	295	100%	896	100%

Schoolbesturen die de vragenlijst hebben ingevuld lijken iets vaker grote besturen en minder vaak kleine besturen te zijn in vergelijking met de gehele populatie. In de analyses is dit verschil recht getrokken door middel van weging (zie analyses).

Scholen naar verstedelijking

	Respons		Populatie	
	n	Percentage	n	Percentage
Niet stedelijk	308	44%	1681	26%
Stedelijk	392	56%	4670	74%
Totaal	700	100%	6351	100%

Scholen naar grootte

	Respons		Populatie	
	n	Percentage	n	Percentage
Groot	298	43%	3156	50%
Klein	402	57%	3195	50%
Totaal	700	100%	6351	100%

Basisscholen die de vragenlijst hebben ingevuld lijken iets vaker in niet-stedelijk gebied te liggen en iets vaker klein te zijn in vergelijking met de gehele populatie. In de analyses is dit verschil recht getrokken door middel van weging (zie analyses).

Achtergrondkenmerken kinderopvangbestuurders

De kov-bestuurders zijn benaderd via BK en BMK. Niet alle kinderopvangorganisaties zijn lid van een branchevereniging. Hierdoor is de wijze van benaderen selectief en kunnen we geen garantie geven van representativiteit. Zo verwachten we dat vooral grote kinderopvangorganisaties lid zijn van een branchevereniging. Om toch een idee van het bereik van de vragenlijst te hebben, zijn we aan de hand van het Landelijk Register Kinderopvang (LRK) nagegaan hoeveel locaties en kindplaatsen de responderende bestuurders hebben ten opzichte van het landelijk gemiddelde.

Van de 116 responderende bestuurders hebben 105 bestuurders aangegeven bij welke kinderopvangorganisatie zij werken. De meeste bestuurders waren terug te leiden naar één enkele kinderopvangorganisatie, sommige bestuurders waren terug te leiden naar meerdere kinderopvangorganisaties, bijvoorbeeld in het geval dat elke regiokantoor als aparte houder in het landelijk register staat. We komen daardoor uit op 112 houders die de vragenlijst hebben ingevuld. Hieronder staat informatie over de achtergrondkenmerken en het aantal locaties en kindplaatsen van deze houders ten opzichte van het landelijk gemiddelde⁹.

Kinderopvangorganisatie naar type

	Respons		Populatie	
	n	Percentage	N	Percentage
BSO	5	4%	251	11%
Kinderopvang 0-4	9	8%	654	28%
Beide	98	88%	1.396	61%
Totaal	112	100%	2.301	100%

Wel of niet minstens 1 locatie met vve-aanbod

	Respons		Populatie	
	n	Percentage	n	Percentage
Nee	39	35%	1.538	67%
Ja	73	65%	763	33%
Totaal	112	100%	2301	100%

⁹ De landelijke populatie is gelijk aan houders van kinderopvang of buitenschoolse opvang met minimaal één locatie met minstens twintig kindplaatsen.

Aantal locaties met minstens 20 kindplaatsen

	Respons	Populatie	Respons tov populatie
Totaal aantal locaties	2.651	10.893	24%
Gemiddeld per houder	24	5	-
Minimum per houder	1	1	-
Maximum per houder	284	339	-

Aantal kindplaatsen

	Respons	Populatie	Respons tov populatie
Totaal aantal kindplaatsen	139.235	553.482	25%
Gemiddeld per houder	1.243	241	-
Minimum per houder	23	20	-
Maximum per houder	13.819	18.861	-

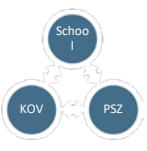

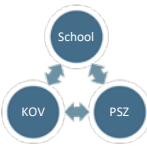

Uit de bovenstaande achtergrondkenmerken blijkt dat de responderende besturen gemiddeld meer locaties en meer kindplaatsen hebben dan een gemiddeld bestuur in Nederland. Ook bieden ze relatief vaak zowel kinderopvang als buitenschoolse opvang. De responderende bestuurders die terug te leiden waren naar houders in het landelijk register gaan bij elkaar over 24% van de locaties en 25% van de kindplaatsen in Nederland.

Analyse**Vorbereiden data**

De analysefase begon met het opschonen van de databestanden. Hierbij hebben we gecontroleerd of de groep respondenten vergelijkbaar was met het landelijke beeld op kenmerken zoals regio of grootte. Met betrekking tot de basisscholen, schoolbesturen en kinderopvangorganisaties hebben we weging toegepast om eventuele verschillen in achtergrondkenmerken tussen responsgroep en populatie gelijk te trekken. Respondenten die ondervertegenwoordigd waren kregen een hoger gewicht en telden zwaarder mee in de analyses, terwijl respondenten die oververtegenwoordigd waren minder zwaar meetelden. Hiermee waarborgen we dat de resultaten een representatief beeld geven van het gehele land. Dit geldt voor de vragenlijsten schooldirecteuren, schoolbestuurders en kinderopvangorganisaties. De antwoorden op de vragenlijsten hebben we met behulp van het statistische programma SPSS geanalyseerd, zodanig dat de onderzoeksvragen beantwoord kunnen worden. We hebben de beschrijvende statistiek (frequenties en gemiddelden) gebruikt om de resultaten weer te geven.

Samenwerkingsmodellen

Net zoals bij de vorige meting zijn samenwerkingsmodellen gebouwd op basis van de antwoorden van respondenten. Alleen respondenten die alle zes kernvragen hadden beantwoord zijn hierin meegenomen.

Model	A. Inhoudelijk aanbod	B. Samenwerking medewerkers	C. Kennis en expertise deling	D. Samenwerking management	E. Samenwerking bestuurlijk	F. Visie
 Stand alone	Ad hoc contacten	Ze spreken elkaar niet of nauwelijks	Niet, alleen een globaal beeld van elkaars expertise	Geen samenwerking, alleen bij calamiteiten	Geen samenwerking, alleen bij calamiteiten	Geen afgestemde visie en doelen
 Face-to-face	Incidentele samenwerking	Ze spreken elkaar enkele keren per jaar	Niet, alleen een globaal beeld van elkaars expertise	Incidenteel contact en afstemming	Incidenteel contact, ad hoc	Geen afgestemde visie en doelen
 Hand-in-hand	Meerjarige afstemming of structureel doorlopende ontwikkelingslijnen	Ze spreken elkaar structureel, minstens maandelijks, of dagelijkse samenwerking	Kennen en benutten elkaars expertise	Regelmatig contact of structurele samenwerking verankerd in schoolbeleid	Regelmatig contact, structurele samenwerking en bestuurlijke afspraken	Afgestemde visie en doelen
 All-in-one	Integraal arrangement van onderwijs en opvang	Ze opereren als één team	Er is een structuur voor gezamenlijk leren of er is één team.	Opereren als één organisatie	Op bestuurlijk niveau één organisatie	Gezamenlijke doelen en visie

Als basisschooldirecteuren en kov-managers vier of meer van deze zes vragen passend bij het model hadden beantwoord, zijn ze bij dit samenwerkingsmodel ingedeeld. Ongeveer een kwart van de respondenten viel niet in te delen in een van de modellen, omdat ze op geen enkel model vier of meer passende antwoorden gaven.

Verdiepende analyses

We hebben verschillende verdiepende analyses uitgevoerd. Er is gekeken of er verschillen waren tussen de uitkomsten van beide metingen met betrekking tot de antwoorden van basisscholen, kov-managers en schoolbesturen. Dit betrof alle vragen die zowel in de eerste als tweede meting voorkomen. Daarnaast is gekeken of respondenten waarvan hun organisatie een IKC-noemer hanteert anders antwoorden over de inhoudelijke samenwerking, rapportcijfer en opbrengsten dan respondenten waar dit niet het geval is. De statistische toetsen zijn uitgevoerd met behulp van de chi kwadraat toets en de t-toets.

Bijlage 2 Tabellenrapport

Hoofdstuk 3: Facts & figures

Omvang

Basisscholen

Werkt uw school op dit moment samen in welke vorm van ook, met één of meerdere kinderopvangorganisaties¹⁰? (n=700)

	Percentage	Met hoeveel? (n=638)
Ja	91%	1: 52% 2 - 5: 47% Meer dan 5: 1%
Nee	9%	-

Zo nee, waarom werkt u niet samen? (meerdere antwoorden mogelijk, n=66)

	Percentage
Ik kies voor mijn core business	8%
Ik zie er geen meerwaarde van in	2%
Locaties in de buurt hebben geen wens te kennen gegeven	18%
Er is geen wens van de ouders	24%
Er zijn geen partijen beschikbaar	4%
Er is geen goed chemie tussen de aanwezige partijen	2%
Partijen zijn niet betrouwbaar	0%
We zijn nooit benaderd	23%
Ooit een poging tot samenwerking gedaan en niet gelukt	5%
Cultuurverschillen tussen organisaties	2%
Geen goede persoonlijke match management	0%
Bestuur kiest hier niet voor	22%
Anders, namelijk	40%

Kinderopvangorganisaties

Werkt uw kinderopvangorganisatie samen met een basisschool of schoolbestuur in welke vorm dan ook? (n=487)

	Percentage	Met wie? (n=320)
Ja	66%	Locatieniveau: met één basisschool: 29% Locatieniveau: met meerdere basisscholen: 31% Bestuurlijk niveau: met één schoolbestuur en daarbinnen één basisschool: 4% Bestuurlijk niveau: met één schoolbestuur en meerdere basisscholen: 9% Met meerdere schoolbesturen en meerdere basisscholen: 27%
Nee	34%	-

¹⁰ Met 'kinderopvangorganisaties' bedoelen we in deze vragenlijst organisaties die dagopvang 0-4 jaar, peuterarrangementen, buitenschoolse opvang en/of tussenschoolse opvang bieden.

Zo nee, waarom werkt u niet samen? (meerdere antwoorden mogelijk, n=175)

	Percentage
Ik kies voor mijn core business	13%
Ik zie er geen meerwaarde van in	8%
Scholen in de buurt hebben geen wens te kennen gegeven	35%
Er is geen wens van de ouders	21%
Er zijn geen partijen beschikbaar	10%
Er is geen goed chemie tussen de aanwezige partijen	2%
Partijen zijn niet betrouwbaar	1%
We zijn nooit benaderd	39%
Ooit een poging tot samenwerking gedaan en niet gelukt	18%
Cultuurverschillen tussen organisaties	3%
Geen goede persoonlijke match management	1%
Bestuur kiest hier niet voor	8%
Anders, namelijk	35%

Wordt vanuit uw kinderopvangorganisatie samenwerking met basisscholen gestimuleerd? (n=320)

	Percentage	Op welke wijze? (n=306)
Ja	95%	We hebben visie/beleid op samenwerking geformuleerd: 41% We hebben samenwerking op bestuurlijk niveau met basisonderwijs: 36% We zoeken als bestuur actief naar mogelijke samenwerking met basisonderwijs: 43% We stimuleren vestigingen om samenwerking aan te gaan met basisonderwijs: 41% Als een vestiging de wens heeft samen te werken met een basisschool ondersteunen we dat: 33% Anders, namelijk: 23%
Nee	5%	-

Schoolbesturen

Werkt uw schoolbestuur op bestuurlijk niveau samen met één of meer kinderopvangorganisaties? (n=293)

	Percentage
Ja	80%
Nee	20%

Zo nee, waarom werkt uw schoolbestuur niet samen met organisaties voor kinderopvang? (meerdere antwoorden mogelijk, n=59)

	Percentage
We kiezen voor onze core business	21%
We zien er geen meerwaarde van in	6%
Locaties in de buurt van onze basisscholen hebben geen wens te kennen gegeven	8%
Er zijn geen samenwerkingspartijen beschikbaar	4%
Er is geen goed chemie tussen de aanwezige partijen	2%
Partijen zijn niet betrouwbaar	0%
We zijn nooit benaderd	11%
Ooit een poging tot samenwerking gedaan en niet gelukt	2%
Cultuurverschillen tussen organisaties	5%
Geen goede persoonlijke match management	2%
Bestuur kiest hier niet voor	24%
Anders, namelijk	65%

Wordt vanuit uw schoolbestuur samenwerking tussen basisscholen en kinderopvang gestimuleerd? (n=294)

	Percentage	Op welke wijze? (n=260)
Ja	88%	We hebben visie/beleid op samenwerking geformuleerd: 46% We hebben zelf samenwerking op bestuurlijk niveau met kinderopvang: 50% We zoeken als bestuur actief naar mogelijke samenwerking met kinderopvang: 46% We stimuleren basisscholen om samenwerking aan te gaan met kinderopvang: 56% Als een basisschool de wens heeft samen te werken met kinderopvang ondersteunen we dat: 41% Anders, namelijk: 20%
Nee	12%	-

Besturen kinderopvangorganisaties

Werkt uw bestuur op bestuurlijk niveau samen met één of meer schoolbesturen? (n=116)

	Percentage
Ja	86%
Nee	14%

Zo nee, waarom werkt uw schoolbestuur niet samen met organisaties voor kinderopvang? (meerdere antwoorden mogelijk, n=16)

	Percentage
We kiezen voor onze core business	19%
We zien er geen meerwaarde van in	19%
Basisscholen in de buurt van onze locaties hebben geen wens te kennen gegeven	25%
Er zijn geen samenwerkingspartijen beschikbaar	13%
Er is geen goed chemie tussen de aanwezige partijen	0%
Partijen zijn niet betrouwbaar	0%
We zijn nooit benaderd	38%
Ooit een poging tot samenwerking gedaan en niet gelukt	50%
Cultuurverschillen tussen organisaties	6%
Geen goede persoonlijke match management	0%
Bestuur kiest hier niet voor	6%
Anders, namelijk	44%

Wordt vanuit uw bestuur samenwerking tussen kinderopvang en basisscholen gestimuleerd? (n=112)

	Percentage	Op welke wijze? (n=102)
Ja	91%	We hebben visie/beleid op samenwerking geformuleerd: 61% We hebben zelf samenwerking op bestuurlijk niveau met het onderwijs: 61% We zoeken als bestuur actief naar mogelijke samenwerking met het onderwijs: 73% We stimuleren onze organisaties om samenwerking aan te gaan met het onderwijs: 76% Als een locatie de wens heeft samen te werken met het onderwijs ondersteunen we dat: 69% Anders, namelijk: 22%
Nee	9%	-

Terrein van samenwerking

Basisscholen en kinderopvangorganisaties

Op welk terrein werkt u samen met de organisatie waarmee de meest vergaande samenwerking bestaat? (meerdere antwoorden mogelijk)

	% basisscholen (n=641)	% kov-organisaties (n=317)
Kinderopvang 0-4 jaar	52%	63%
Peuterarrangementen	61%	50%
Buitenschoolse opvang	75%	77%
Tussenschoolse opvang	26%	27%

VormBasisscholen en kinderopvangorganisaties*Waaruit bestaat de huidige samenwerking? (meerdere antwoorden mogelijk)*

	% basisscholen (n=641)	% kov-organisaties (n=320)
Wij hebben een gezamenlijk aanbod voor- en vroegschoolse educatie (vve)	38%	32%
Wij organiseren af en toe gezamenlijke activiteiten (bijvoorbeeld sportdagen en sinterklaas)	58%	55%
Wij hebben regelmatig gezamenlijke activiteiten voor kinderen en ouders	29%	36%
We hebben dagelijkse warme overdracht van kinderen door leerkrachten en pedagogisch medewerkers	36%	51%
Wij voeren periodiek gezamenlijk gesprekken met ouders	12%	12%
Wij stellen gezamenlijk handelingsplannen op voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben	10%	23%
Wij zitten samen in één gebouw	76%	57%
Wij treden naar buiten als één organisatie	21%	16%
Wij vallen onder één bestuur	8%	6%
Anders, namelijk	19%	19%

DuurBasisscholen en kinderopvangorganisaties*Hoe lang werkt u al samen?*

	% basisscholen (n=635)	% kov-organisaties (n=317)
Korter dan een jaar	8%	8%
1-2 jaar	14%	21%
3-5 jaar	34%	29%
5-10 jaar	29%	30%
Langer dan 10 jaar	16%	13%

FaseKinderopvangorganisaties*In welke fase bevindt zich de samenwerking?*

	% basisscholen (n=637)	% kov-organisaties (n=315)
Oriëntatiefase (de samenwerking is nog niet daadwerkelijk begonnen)	4%	4%
Startfase (de eerste stappen worden gezet)	11%	16%
Opbouwfase (de samenwerking krijgt vorm)	37%	39%
Consolidatiefase (de samenwerking wordt verankerd)	42%	38%
Herbezinningsfase (de samenwerking wordt heroverwogen)	6%	2%

Visie en doelen

Basisscholen en kinderopvangorganisaties

In hoeverre delen de samenwerkende organisaties een gezamenlijke visie?

	% basisscholen (n=634)	% kov-organisaties (n=319)
We hebben geen op elkaar afgestemde visie en doelen	35%	39%
We werken allebei vanuit onze eigen visie en doelen, die op elkaar zijn afgestemd	50%	44%
We hebben gezamenlijke visie en doelen geformuleerd	15%	17%

Basisscholen

Op welk gebied liggen de gezamenlijke doelen?

	Niet of nauwelijks	Een beetje	In sterke mate
Een plek bieden waar alle kinderen naar vermogen hun talenten kunnen ontwikkelen (n=414)	7%	30%	63%
Voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden (n=408)	15%	34%	51%
Verbreding en verbetering van de zorg voor kinderen met extra ondersteuningsbehoeften (n=408)	15%	40%	45%
Anders, namelijk (n=31)	0%	26%	74%

In hoeverre worden visie en doelen op dit moment in praktijk gebracht binnen uw school en de kinderopvangorganisatie?

	Niet of nauwelijks	Een beetje	In sterke mate
We werken vanuit een gezamenlijke vastgestelde visie op de wijze waarop kinderen leren en zich ontwikkelen (n=415)	25%	48%	28%
We zorgen voor soepele overgangen (van voorschools naar groep 1, van school naar opvang) (n=418)	5%	15%	81%
We bieden een dagprogramma met naast onderwijs en opvang ook een breed aanbod aan sport, muziek of spel, in samenwerking met externe organisaties (n=416)	46%	35%	19%
We werken aan doorgaande lijnen voor kinderen (leerlijn, ontwikkelingslijn, zorglijn) en het volgen daarvan (n=417)	21%	49%	31%
Leerkrachten, pedagogisch medewerkers en andere professionals vormen één team (n=416)	37%	38%	24%
Er is één aanspreekpunt voor ouders (n=416)	59%	27%	14%

Kinderopvangorganisaties*Op welk gebied liggen de gezamenlijke doelen?*

	Niet of nauwelijks	Een beetje	In sterke mate
Een plek bieden waar alle kinderen naar vermogen hun talenten kunnen ontwikkelen (n=193)	5%	17%	79%
Voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden (n=192)	14%	27%	59%
Verbreding en verbetering van de zorg voor kinderen met extra ondersteuningsbehoeften (n=189)	14%	30%	56%
Anders, namelijk (n=22)	0%	6%	94%

In hoeverre worden visie en doelen op dit moment in praktijk gebracht binnen uw kinderopvangorganisatie en de school/het bestuur?

	Niet of nauwelijks	Een beetje	In sterke mate
We werken vanuit een gezamenlijke vastgestelde visie op de wijze waarop kinderen leren en zich ontwikkelen (n=192)	19%	42%	39%
We zorgen voor soepele overgangen (van voorschools naar groep 1, van school naar opvang) (n=193)	2%	15%	83%
We bieden een dagprogramma met naast onderwijs en opvang ook een breed aanbod aan sport, muziek of spel, in samenwerking met externe organisaties (n=190)	33%	40%	28%
We werken aan doorgaande lijnen voor kinderen (leerlijn, ontwikkelingslijn, zorglijn) en het volgen daarvan (n=193)	6%	34%	60%
Leerkrachten, pedagogisch medewerkers en andere professionals vormen één team (n=191)	40%	38%	22%
Er is één aanspreekpunt voor ouders (n=190)	59%	23%	18%

Schoolbesturen*In hoeverre staan de gezamenlijke doelen centraal in de samenwerking?*

	Niet of nauwelijks	Een beetje	In sterke mate
Een plek bieden waar alle kinderen naar vermogen hun talenten ontwikkelen (n=234)	9%	24%	67%
Voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden (n=233)	14%	32%	54%
Verbreding en verbetering van de zorg voor kinderen met problemen (n=232)	13%	39%	48%
Anders, namelijk (n=31)	0%	10%	90%

Besturen kinderopvangorganisaties*In hoeverre staan de gezamenlijke doelen centraal in de samenwerking?*

	Niet of nauwelijks	Een beetje	In sterke mate
Een plek bieden waar alle kinderen naar vermogen hun talenten ontwikkelen (n=86)	5%	20%	76%
Voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden (n=85)	9%	32%	59%
Verbreding en verbetering van de zorg voor kinderen met problemen (n=86)	10%	47%	43%
Anders, namelijk (n=9)	22%	11%	67%

Juridische statusBasisscholen, kinderopvangorganisaties, schoolbesturen en besturen kinderopvangorganisaties*Hoe is de samenwerking juridisch vormgegeven?*

	% basisscholen (n=635)	% kov-organisaties (n=320)	% schoolbesturen (n=237)	% kov-besturen (n=87)
Niet juridisch vastgelegd	39%	51%	33%	28%
Bestuurlijke afspraken	29%	10%	22%	18%
Samenwerkingsovereenkomst	22%	28%	31%	41%
Aparte (neven)stichting	5%	3%	6%	2%
Personele unie, holding, alliantie, coöperatie of joint venture	0%	2%	3%	6%
Anders, namelijk	4%	6%	4%	5%

FinancieringBasisscholen en kinderopvangorganisaties*Welke samenwerking is er qua financiering?*

	% basisscholen (n=635)	% kov-organisaties (n=319)
Gescheiden geldstromen	97%	96%
Er is een gezamenlijk werkbudget	1%	1%
Geldstromen zijn deels gezamenlijk inzetbaar	2%	2%
Alle geldstromen zijn gebundeld	0%	1%

Huisvesting

Basisscholen en kinderopvangorganisaties

Hoe is de huisvesting?

	% basisscholen (n=637)	% kov-organisaties (n=318)
Onder één dak in één bestaand gebouw	61%	43%
Onder één dak in één nieuw gebouw/multifunctionele accommodatie	13%	12%
Campusmodel (gebouwen in elkaars directe nabijheid, op loopafstand)	10%	16%
Losse voorzieningen verspreid over de wijk/gemeente	16%	29%

Noemer naar buiten

Basisscholen en kinderopvangorganisaties

Onder welke noemer presenteert u de samenwerking naar buiten?

	% basisscholen (n=638)	% kov-organisaties (n=320)
Geen speciale noemer	51%	50%
Brede school	13%	11%
(integraal) kindcentrum	24%	26%
Multifunctionele accommodatie	3%	3%
Andere algemene (gemeentelijke) noemer	4%	4%
Eigen unieke naam	5%	6%

Rol gemeente

Basisscholen en kinderopvangorganisaties

Wat is op dit moment de rol van de gemeente? (meerdere antwoorden mogelijk)

	% basisscholen (n=636)	% kov-organisaties (n=319)
Regisseren en/of coördineren	12%	21%
Initiëren en/of faciliteren	17%	25%
Financieren	16%	15%
Geen rol	65%	60%

Hoofdstuk 4: De meerwaarde van de samenwerking

Basisscholen

Waar draagt de samenwerking aan bij? (meerdere antwoorden mogelijk)

	Helemaal niet	Overwegend niet	Deels niet/deels wel	Overwegend wel	Zeker wel	Weet niet
Een betere ontwikkeling van kinderen (n=631)	2%	4%	19%	38%	31%	5%
Het plezier waarmee kinderen naar school gaan (n=633)	2%	5%	17%	36%	33%	7%
De snelheid waarmee kinderen die zorg nodig hebben worden geholpen (n=630)	5%	11%	19%	31%	30%	4%
Vermindering van segregatie (n=634)	8%	10%	22%	28%	17%	14%
Minder ziekteverzuim bij de professionals (n=633)	29%	21%	14%	7%	2%	28%
Minder werkdruk bij de professionals (n=632)	27%	24%	14%	11%	2%	21%
Meer interactie tussen professionals van verschillende disciplines (n=630)	7%	9%	28%	30%	21%	5%
Het gemak waarmee ouders arbeid en zorg kunnen combineren (n=632)	7%	6%	16%	29%	33%	9%
De betrokkenheid van ouders bij de ontwikkeling van hun kind (n=632)	7%	10%	28%	30%	14%	11%
Duidelijkheid bij ouders over bij wie ze terecht kunnen mbt zaken over hun kind (n=631)	8%	9%	23%	36%	18%	7%
Anders, namelijk (n=9)	0%	0%	20%	19%	40%	20%

Kinderopvangorganisatie

Waar draagt de samenwerking aan bij? (meerdere antwoorden mogelijk)

	Helemaal niet	Overwegend niet	Deels niet/deels wel	Overwegend wel	Zeker wel	Weet niet
Een betere ontwikkeling van kinderen (n=320)	4%	3%	13%	33%	42%	5%
Het plezier waarmee kinderen naar school gaan (n=318)	5%	5%	14%	34%	36%	7%
De snelheid waarmee kinderen die zorg nodig hebben worden geholpen (n=320)	5%	6%	14%	30%	41%	4%
Vermindering van segregatie (n=315)	8%	9%	18%	31%	20%	14%
Minder ziekteverzuim bij de professionals (n=318)	23%	19%	15%	10%	6%	27%
Minder werkdruk bij de professionals (n=319)	20%	22%	23%	10%	5%	19%
Meer interactie tussen professionals van verschillende disciplines (n=317)	7%	6%	20%	31%	29%	7%
Het gemak waarmee ouders arbeid en zorg kunnen combineren (n=318)	9%	6%	15%	24%	35%	10%
De betrokkenheid van ouders bij de ontwikkeling van hun kind (n=319)	8%	9%	17%	32%	25%	9%
Duidelijkheid bij ouders over bij wie ze terecht kunnen mbt zaken over hun kind (n=318)	8%	7%	22%	27%	27%	9%
Anders, namelijk (n=9)	8%	0%	16%	0%	75%	0%

Schoolbesturen

Waar draagt de samenwerking aan bij? (meerdere antwoorden mogelijk)

	Helemaal niet	Overwegend niet	Deels niet/deels wel	Overwegend wel	Zeker wel	Weet niet
Een betere ontwikkeling van kinderen (n=235)	2%	3%	16%	26%	42%	11%
Het plezier waarmee kinderen naar school gaan (n=236)	1%	5%	12%	34%	32%	16%
De snelheid waarmee kinderen die zorg nodig hebben worden geholpen (n=235)	2%	9%	21%	30%	28%	10%
Vermindering van segregatie (n=234)	8%	15%	20%	22%	16%	18%
Minder ziekteverzuim bij de professionals (n=235)	21%	23%	16%	7%	3%	30%
Minder werkdruk bij de professionals (n=235)	19%	24%	21%	9%	5%	22%
Meer interactie tussen professionals van verschillende disciplines (n=235)	3%	5%	20%	30%	36%	6%
Het gemak waarmee ouders arbeid en zorg kunnen combineren (n=235)	4%	3%	14%	28%	38%	14%
De betrokkenheid van ouders bij de ontwikkeling van hun kind (n=235)	3%	7%	26%	31%	17%	17%
Duidelijkheid bij ouders over bij wie ze terecht kunnen mbt zaken over hun kind (n=235)	6%	5%	24%	33%	20%	12%
Anders, namelijk (n=9)	0%	0%	0%	40%	51%	9%

Besturen kinderopvangorganisaties

Waar draagt de samenwerking aan bij? (meerdere antwoorden mogelijk)

	Helemaal niet	Overwegend niet	Deels niet/deels wel	Overwegend wel	Zeker wel	Weet niet
Een betere ontwikkeling van kinderen (n=80)	6%	8%	11%	44%	28%	4%
Het plezier waarmee kinderen naar school gaan (n=80)	6%	4%	15%	31%	28%	16%
De snelheid waarmee kinderen die zorg nodig hebben worden geholpen (n=81)	5%	5%	20%	27%	33%	10%
Vermindering van segregatie (n=81)	11%	9%	27%	20%	19%	15%
Minder ziekteverzuim bij de professionals (n=80)	23%	19%	20%	5%	5%	29%
Minder werkdruk bij de professionals (n=80)	20%	24%	29%	10%	4%	14%
Meer interactie tussen professionals van verschillende disciplines (n=81)	0%	9%	10%	33%	47%	1%
Het gemak waarmee ouders arbeid en zorg kunnen combineren (n=79)	5%	8%	16%	29%	34%	8%
De betrokkenheid van ouders bij de ontwikkeling van hun kind (n=80)	5%	6%	34%	34%	15%	6%
Duidelijkheid bij ouders over bij wie ze terecht kunnen mbt zaken over hun kind (n=80)	4%	9%	31%	33%	16%	8%
Anders, namelijk (n=4)	25%	0%	0%	0%	50%	25%

Innovatie van het onderwijsleerproces en verandering pedagogische aanpakBasisscholen

Gaat de samenwerking gepaard met innovatie van het onderwijsleerproces? (n=638)

	Percentage	Aard van de innovatie? (n=258)
Ja	38%	Doorbreken van het leerstofjaarklassensysteem (werken in units, domeinen): 38% Gepersonaliseerd leren: 40% Aanpassing van schooltijden: 26% Andere indeling van de dag (afwisseling onderwijstijd en niet-onderwijstijd): 9% Anders, namelijk: 23%
Nee	62%	-

Kinderopvangorganisaties

Gaat de samenwerking gepaard met verandering van uw pedagogische aanpak? (n=319)

	Percentage	Aard van de innovatie? (n=48)
Ja	17%	Gezamenlijke verantwoordelijkheid en visie Kind-volgsysteem en ontwikkelingsstimulering De samenwerking zelf zorgt voor de verandering De doorgaande lijn We moeten eerst naar elkaar toe groeien om de samenwerking vorm te kunnen geven.
Nee	83%	-

Hoofdstuk 5: De intensiteit van de samenwerking

Inhoudelijk aanbod

Basisscholen en kinderopvangorganisaties

Welk van de volgende omschrijvingen geeft het best weer hoe de samenwerking is op het gebied van het inhoudelijke aanbod aan kinderen en ouders?

	% basisscholen (n=635)	% kov-organisaties (n=318)
Ad hoc contacten (alleen als het nodig is, bijvoorbeeld bij calamiteiten)	21%	23%
Incidentele samenwerking (elk schooljaar bekijken we dat opnieuw, bijvoorbeeld bij muziekuivoeringen, sportdagen, buurtfeest)	38%	26%
Meerjarige afstemming over activiteiten en programma's (afspraken over onder andere sociaal klimaat, omgangsregels, thema's en projecten)	21%	16%
Structurele doorlopende ontwikkellijnen (verbinding van werkwijze, methoden, kindvolgsysteem e.d.)	17%	28%
Integraal arrangement van onderwijs en opvang (één doorlopend aanbod van educatie en opvang)	3%	7%

Samenwerking medewerkers

Basisscholen en kinderopvangorganisaties

Welk van de volgende omschrijvingen geeft het best weer in hoeverre tussen de medewerkers van de samenwerkende organisaties wordt samengewerkt?

	% basisscholen (n=638)	% kov-organisaties (n=320)
Niet, ze kennen elkaar wel, maar spreken elkaar niet of nauwelijks	13%	18%
Ze spreken elkaar enkele keren per jaar	37%	35%
Ze spreken elkaar structureel, minstens maandelijks	22%	19%
Er is op dagelijkse basis samenwerking en contact en/of ze werken in elkaars domein	26%	25%
Ze opereren als één team dat verantwoordelijk is voor een groep kinderen	2%	4%

Delen van kennis en expertise

Basisscholen en kinderopvangorganisaties

Welk van de volgende omschrijvingen geeft het best weer in hoeverre tussen de medewerkers van de samenwerkende organisaties kennis en expertise wordt gedeeld?

	% basisscholen (n=636)	% kov-organisaties (n=320)
Niet, we hebben een globaal beeld van elkaars expertise	59%	48%
We kennen en benutten elkaars expertise	31%	38%
We combineren alle kennis en expertise en hebben een structuur voor het van elkaar leren (overleg, gezamenlijke professionalisering)	8%	12%
We hebben alle expertise in één team samengebracht	1%	2%

Samenwerking management

Basisscholen en kinderopvangorganisaties

Welk van de volgende omschrijvingen geeft het best weer hoe de samenwerking is op het niveau van management en directie?

	% basisscholen (n=637)	% kov-organisaties (n=319)
Geen samenwerking, behalve bij calamiteiten	4%	5%
Incidenteel contact en afstemming	27%	32%
Regelmatig contact	53%	49%
Structurele samenwerking verankerd in schoolbeleid (website, schoolplan)	10%	11%
We opereren als één organisatie	5%	4%

Samenwerking bestuurlijk

Basisscholen en kinderopvangorganisaties

Welk van de volgende omschrijvingen geeft het best weer hoe de bestuurlijke samenwerking is?

	% basisscholen (n=633)	% kov-organisaties (n=320)
Geen samenwerking, behalve bij calamiteiten	17%	12%
Incidenteel, ad hoc contact	28%	32%
Regelmatig contact	37%	41%
Structurele samenwerking en bestuurlijk afspraken (in schoolbestuurlijke plannen)	14%	10%
We vormen op bestuurlijk niveau één organisatie	4%	4%

Schoolbesturen en besturen kinderopvangorganisaties

Hoe verloopt de bestuurlijke samenwerking op dit moment?

	% schoolbesturen (n=237)	% kov-besturen (n=87)
Geen samenwerking, behalve bij calamiteiten	2%	0%
Incidenteel contact, ad hoc contact	14%	9%
Regelmatig contact	43%	43%
Structurele samenwerking verankerd in bestuurlijke afspraken	31%	39%
We opereren als één organisatie	10%	9%

Indeling in modellen

Schoolbesturen en besturen kinderopvangorganisaties

Kunt u bij elk model aangeven hoe vaak dit model, naar schatting, voorkomt bij de locaties die onder uw bestuur vallen?

		% schoolbesturen (n=223)	% kov-besturen (n=90)
Stand alone	Geen van onze locaties	64%	53%
	25% of minder van onze locaties	18%	27%
	Tussen 25% en 50%	6%	6%
	Tussen 50% en 75%	6%	8%
	Meer dan 75% van onze locaties	6%	7%

		% schoolbesturen (n=229)	% kov-besturen (n=90)
Face-to-face	Geen van onze locaties	27%	13%
	25% of minder van onze locaties	19%	29%
	Tussen 25% en 50%	16%	22%
	Tussen 50% en 75%	13%	17%
	Meer dan 75% van onze locaties	25%	19%

		% schoolbesturen (n=226)	% kov-besturen (n=90)
Hand-in-hand	Geen van onze locaties	38%	26%
	25% of minder van onze locaties	17%	34%
	Tussen 25% en 50%	14%	14%
	Tussen 50% en 75%	11%	12%
	Meer dan 75% van onze locaties	21%	13%

		% schoolbesturen (n=216)	% kov-besturen (n=90)
All-in-one	Geen van onze locaties	79%	70%
	25% of minder van onze locaties	11%	18%
	Tussen 25% en 50%	2%	1%
	Tussen 50% en 75%	1%	2%
	Meer dan 75% van onze locaties	6%	9%

Hoofdstuk 6: Partnerschap met zorg

Samenwerking jeugdhulp en/of zorgaanbieders

Basisscholen, kinderopvangorganisaties, schoolbesturen en besturen kinderopvangorganisaties

Zijn er plannen om de samenwerking uit te breiden met jeugdhulp en/of zorgaanbieders?

	% basisscholen (n=68)	% kov-organisaties (n=43)	% schoolbesturen (n=44)	% kov-besturen (n=34)
Ja	49%	63%	67%	76%
Nee	51%	37%	33%	24%

Basisscholen

In hoeverre zijn jeugdhulp/zorgaanbieders op dit moment aangehaakt bij de samenwerking?

	Niet	Een beetje	Volledig/goed
Lokale teams (wijkteams/ buurtteams/jeugdteams /ouder-kindteams e.d.) (n=628)	37%	45%	17%
Centra voor jeugd en gezin (n=624)	35%	45%	20%
Jeugdgezondheidszorg (consultatiebureau, jeugdarts, jeugdverpleegkundige) (n=622)	28%	42%	30%
Gespecialiseerde zorgaanbieders (n=622)	47%	40%	13%
Gecertificeerde instellingen (instellingen die jeugdreclassering en jeugdbescherming mogen bieden) (n=620)	62%	33%	5%
Anders, namelijk (n=23)	0%	27%	73%

Kinderopvangorganisaties

In hoeverre zijn jeugdhulp/zorgaanbieders op dit moment aangehaakt bij de samenwerking?

	Niet	Een beetje	Volledig/goed
Lokale teams (wijkteams/ buurtteams/jeugdteams /ouder-kindteams e.d.) (n=315)	40%	42%	18%
Centra voor jeugd en gezin (n=312)	31%	45%	24%
Jeugdgezondheidszorg (consultatiebureau, jeugdarts, jeugdverpleegkundige) (n=313)	25%	41%	34%
Gespecialiseerde zorgaanbieders (n=311)	45%	40%	15%
Gecertificeerde instellingen (instellingen die jeugdreclassering en jeugdbescherming mogen bieden) (n=308)	67%	28%	6%
Anders, namelijk (n=11)	34%	13%	53%

Hoofdstuk 7: Tevredenheid en toekomstplannen

Tevredenheid

Basisscholen, kinderopvangorganisaties, schoolbesturen en besturen kinderopvangorganisaties

Rapportcijfer samenwerking

	% basisscholen (n=638)	% kov-organisaties (n=320)	% schoolbesturen (n=236)	% kov-besturen (n=80)
1	0%	0%	0%	0%
2	0%	1%	1%	1%
3	1%	3%	2%	1%
4	4%	5%	3%	4%
5	7%	8%	3%	6%
6	19%	20%	16%	26%
7	42%	37%	39%	31%
8	22%	20%	27%	23%
9	3%	4%	8%	4%
10	0%	1%	1%	4%
Gemiddelde rapportcijfer	6.8	6.7	7.1	6.8

Knelpunten

Zijn er knelpunten die de samenwerking hebben belemmerd?

	% basisscholen (n=637)	% kov-organisaties (n=320)	% schoolbesturen (n=237)	% kov-besturen (n=81)
Ja	41%	46%	66%	91%
Nee	59%	54%	34%	9%

Van welke aard zijn de knelpunten voornamelijk? (meerdere antwoorden mogelijk)

	% basisscholen (n=262)	% kov- organisaties (n=148)	% school besturen (n=158)	% kov-besturen (n=74)
Onderwijs en kinderopvang zijn gescheiden werelden	55%	65%	65%	74%
Wet- en regelgeving	67%	60%	85%	86%
Financiën	48%	46%	52%	58%
Huisvesting	36%	33%	59%	42%
Tijdgebrek	30%	36%	24%	36%
Concurrentie binnen of tussen de organisaties	13%	23%	24%	38%
Personeelsverloop	17%	12%	16%	19%
Medewerking gemeente	13%	18%	25%	23%
Leerlingdaling en krimp	10%	6%	18%	23%
Anders, namelijk	17%	21%	12%	24%

Toekomstplannen

Basisscholen, kinderopvangorganisaties, schoolbesturen en besturen kinderopvangorganisaties

Heeft u concrete plannen om de bestaande samenwerking de komende twee jaar voort te zetten?
(meerdere antwoorden mogelijk)

	% basisscholen (n=638)	% kov- organisaties (n=320)	% school besturen (n=237)	% kov-besturen (n=81)
Nee, ik ga stoppen	1%	1%	0%	2%
Ja, ik wil op dezelfde voet door	18%	25%	22%	10%
Ja, ik wil de samenwerking met deze organisatie verbeteren of intensiveren	73%	68%	72%	79%
Ja, ik wil de samenwerking uitbouwen met meer/andere partijen	11%	13%	18%	42%
Ja, anders, namelijk	6%	4%	6%	7%

Wat is uw gezamenlijke ambitie op de lange termijn? (meerdere antwoorden mogelijk)

	% basisscholen (n=629)	% kov- organisaties (n=313)	% school besturen (n=234)	% kov-besturen (n=79)
Intensieve samenwerking als autonome organisatie (netwerk organisatie, brede school)	51%	57%	54%	54%
Opgaan van partners in een nieuwe entiteit (IKC)	35%	22%	46%	46%
Versterken van de verbinding met jeugdhulp/zorgaanbieders	23%	27%	38%	49%
Anders, namelijk	12%	19%	13%	14%

Oberon

Postbus 1423, 3500 BK Utrecht

t 030 230 60 90 | f 030 230 60 80

info@oberon.eu | www.oberon.eu

Utrecht, maart 2019

In opdracht van het Kinderopvangfonds